

Space for Available
for Advertising
WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM
preetnamausa@gmail.com

ਨਿਉਜਾਰਕ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਮੁਰਾ ਸੱਚ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ
ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ
ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ
ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 356, 05 ਜੂਨ ਤੋਂ 11 ਜੂਨ, 2026 ਵੈਬਸਾਈਟ: www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ: ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਸਫਾਈ ਸੇਵਕ ਨੇ ਦੱਸੀ ਪੂਰੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਛੱਡੋ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਉਹ ਭਿਆਨਕ ਮੰਜ਼ਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੜਨ ਦੀ ਦੁਰਗੰਧ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਿਰਮੋਰ ਰੂਹਾਨੀ ਅਸਥਾਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਵਾਸੀ ਹੋ ਕੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 41 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਜੁਟਾ ਸਕਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਖ਼ਸ਼ ਦੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ' ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਫਾਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ 73 ਸਾਲਾ ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਦੀ। ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਉਹ ਸਖ਼ਸ਼ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ' ਮਗਰੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ' (ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁਖੀ ਸਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਲੱਗ ਦੇਸ ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਪਰ ਕਈ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲਾ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਰਵੀਕਰਨ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ।

ਘਰੋਂ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਲੈਣ ਆਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਫੌਜ ਨੇ ਤੜਕੇ ਪੰਜ ਜਾਂ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਉਠਾਇਆ, ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਰਾਜ ਪਾਲ ਭਾਟੀਆ ਵੀ ਸਨ। ਉਥੇ ਹੀ ਮੇਰਾ ਪਾਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁਕਵਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝੇ ਵਾਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਟਰਾਲੀਆਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਇੱਥੇ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਮੇਸ਼ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਰਾਜ ਪਾਲ ਭਾਟੀਆ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਸਿਹਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੈਨਾਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੀ ਨਿਗਮ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁਕਵਾਉਣ ਲਈ ਸੌਂਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ' ਦੌਰਾਨ ਹਾਲਾਤ
ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਦੋਂ ਉਹ 32 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ। ਸਬ- ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਸਾਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੱਡਬੀਤੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਦਰਦ ਸਾਫ਼ ਝਲਕਦਾ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਹਿਚਕਚਾ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਤੇ ਚਾਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਕਿਤੇ ਛੇ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਠ ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਸੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਗਾਂ ਗਲ਼ ਸੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਸੀ। ਲਾਸ਼ਾਂ ਫੁੱਲ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਲੱਤਾਂ ਤੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫੜਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਚਮੜੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਆਸ-ਪਾਸ ਬਦਬੂ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ

ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੰਜ਼ਰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਆਉਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪੈਂਦੇ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵੀ ਸੁਣਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਚਾਰ ਤਾਂ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਿਨ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕੋਲ ਕੋਈ (ਮੁਰਦਾ) ਖਲੋਤਾ ਹੈ, ਬੈਠਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਸੀ ਮੇਰੇ ਵਾਲ ਕਿੱਥੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਆਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਕਰ ਕੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁਕਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਵੀ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਆਮ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਕੋਈ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਸਫਾਈ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ। ਕੈਮਰੇ ਉੱਤੇ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਫਾਈ ਸੇਵਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਅਖਾੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਤੀ ਸਿੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਨੇ ਜ਼ਬਰੀ ਇਸ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ, ਪਰ ਉਹ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਭੱਜ ਕੇ ਲੁਕ ਗਿਆ। ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੁਰਜ਼ਗਾਰ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕਣ ਬਦਲੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਪੱਕੀ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਭੱਜਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸਫਾਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਕੈਮਰੇ ਅੱਗੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਫ਼ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੱਸਿਆ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਮ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਰਮੇਸ਼ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਬਾਰੇ 'ਟਰਮੋਇਲ ਇਨ ਪੰਜਾਬ ਬੀਫੋਰ ਐਂਡ ਆਫਟਰ ਬਲੂ ਸਟਾਰ- ਐਨ ਇਨਸਾਈਡਰਜ਼ ਸਟੋਰੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਵਲੋਂ ਦੱਸੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਰਗੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬੀਬੀਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਰਮੇਸ਼ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 3 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕਰਫਿਊ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, 6 ਜੂਨ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸੜਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ। ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਤਕਾਲੀ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ।

ਲਾਸ਼ਾਂ ਕਿੱਥੋਂ-ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲੀਆਂ
ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਨ। ਅੰਦਰ ਪਰਿਕਰਮਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਨ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਨ। ਕਣਕ ਸਾਰੀ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿੰਨੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਉਹ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਾਂਗੇ। ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਤੈਰਾਨਾ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਈ ਸੇਵਾ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਕਾਠੀਆਂ ਆਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ, ਆਟਾ ਮੰਡੀ ਅਤੇ ਘੱਟਾ ਘਰ ਚੌਕ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਆਮ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਨੁੱਖੀ ਦੇਗਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝੇ ਵਾਲੀਆਂ ਟਰਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਂਗ ਸੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੱਪੜਾ ਵਗੈਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਮੀਟਰ ਕੱਪੜਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਬਦਬੂ

ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੀਏ।
ਲਾਸ਼ਾਂ ਕਿਵੇਂ ਚੁੱਕਦੇ ਸੀ
ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਫੌਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਫੌਜ ਦੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਜਵਾਨ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਸਫਾਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਏਗੇਏ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਫੌਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਟਰਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰ ਲੈਂਦੇ। ਕੇਵਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਲੱਗੇ। ਇੱਕ ਟਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਦਸ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਲਾਸ਼ਾਂ ਭਰ ਕੇ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ -ਲਾਸ਼ਾਂ ਇੰਨੀ ਬਦਬੂ ਮਾਰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਫਰਸ਼ ਧੋਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਬਦਬੂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਸ਼ਕ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਕੇਵਲ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ, ਅੰਗੂਠਾਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਰਮੇਸ਼ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ, ਅੰਗੂਠਾਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦਰੁਸਤ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਈ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ 7-18 ਜੂਨ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ 536 ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 495 ਮਰਦ, 33 ਔਰਤਾਂ 8 ਬੱਚੇ ਸਨ। ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਾਸ਼ਾਂ ਚੁੱਕ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ 1-2 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਸਨ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website

WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor

Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਕਰੈਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਗਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਦਾ ਦਰਦ: ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਦਿਨ-ਰਾਤ

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ

ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਦਿਲ ਦੀ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ। ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਸਦਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖਬਰ ਟਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ-ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰੋ। ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ- ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਦੀ ਰਹੀ, ਜਾਵੇਦ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਉਹ ਠੀਕ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਗੜਬੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਦਿਨ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਚਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਮੈਂ ਸੌ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਦੀ ਰਹੀ। ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?

ਆਖਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ, ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕੱਠਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, -ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਵੇਦ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਤਪ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਵੇਦ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਪਕਵਾਨ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਵੇਦ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਕਰਦੀ ਸੀ।

ਉਸ ਜਹਾਜ਼ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਜਾਵੇਦ, ਭਾਬੀ ਮਰੀਅਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਲੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਦਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, -ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਦੀ ਹਲਕੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ। ਜਾਵੇਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਕਸਰ ਮੁੰਬਈ ਰੁਕ ਕੇ ਉਹ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸੀ। ਪਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਮਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰੂਟੀਨ ਨਾ ਸਮਝਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਹੌਲੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, -ਇਝ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਜਾਵੇਦ ਹੁਣ ਵੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਫਰੀਦਾ ਬਾਨੋ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, -ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਰਾਤ। ਕੁਝ ਹੀ ਗਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਏਆਈ171 ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਤੋਂ ਲੰਦਨ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਡਾਣ ਸੀ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਟੇਕਾਫ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ 242 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਕਪਿਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਥਰੱਸਟ ਕਿਉਂ ਗਵਾਇਆ, ਕੀ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਮਨੁੱਖੀ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਖਰਾਬੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਮੈਂ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਾਰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ

ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਡੀਐਨਏ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਕੌੜੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਪਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇ'। ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦੀ ਧੁੰਦ ਦਾ ਹਟ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੁਣ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਆਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਇਸ ਉਲਝਣ, ਇਸ ਦੁੱਖੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਸਾਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਲੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕਈ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਨੇ ਅਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਸਿਰ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਉੱਠ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਦਾਦੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਜਦਕਿ ਮਾਂ ਕਈ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਜਾਵੇਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਮਰੀਅਮ ਨਾਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਮਰੀਅਮ ਲੰਦਨ ਦੇ ਹੈਰਡਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਮਾਨੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਯਾਤਰਾ ਖਾਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਜੋੜਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦੁਰਘਟਨਾ 'ਤੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮਰੀਅਮ ਦੀ ਮਾਂ, ਜੋ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਦ ਅਤੇ ਮਰੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਸੀ, ਪਰ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਕ ਨੂੰ ਉਸ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ

ਪਾਉਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਗਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੇਰਿਆ। - ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਲਈ ਡਰ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਾਵੇਦ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਉਹ ਦੋਹਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ, ਉਹੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮਾਂ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿਗੜ ਗਈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸਟੈਂਟ ਲਗਾਏ, ਜੋ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤਣਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਵੇਦ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਰੋਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਗਰ ਲੈਵਲ ਅਚਾਨਕ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਟਾਟਾ ਗਰੁੱਪ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸਮਾਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਅਕਸਰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਦਬਾਅ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਟਾਟਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਹੌਲੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ

ਮਹੀਨੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਵੇਰਵੇ ਕੇਵਲ ਦਰਦ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੀਏ? ਜਾਵੇਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਨ ਲਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆਏਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਦੁਖ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਵੇਦ ਦੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, -ਬਹੁਤ ਹਾਸੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੰਬੀ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਗਲੇ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਸ ਪੂਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਜਾਵੇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਜ਼ਾਰ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਦ ਕਰਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਖਰੀਦ ਕੇ

ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ -ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਕਿਉਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਵੇਰਵੇ ਕੇਵਲ ਦਰਦ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰੀਏ? ਜਾਵੇਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਨ ਲਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆਏਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਦੁਖ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਵੇਦ ਦੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, -ਬਹੁਤ ਹਾਸੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਫਿਰ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੰਬੀ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਗਲੇ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਸ ਪੂਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਜਾਵੇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਜ਼ਾਰ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਦ ਕਰਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਖਰੀਦ ਕੇ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੀਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ 5 ਫੀਸਦ ਉੱਤੇ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ 17 ਸਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਡੀਡੀਆਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਫੋਰਟਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਕੂਲ ਉੱਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੱਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵੱਲੋਂ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਆਪਣੀ ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਡੀਡੀਆਈ ਸਕੂਲ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਰੋਡ ਵਿਖੇ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਨ ਪਲੱਸ ਵਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਬਾਰੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਬੁਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਕੁੜੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ। ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਕੀ-ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੀ ਮਾਸੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡੀਡੀਆਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੁੜੀ ਆਪਣੀ ਮਾਸੀ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੀ ਧੀ ਨੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ 86 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਲਾਸ ਟੀਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੇਰੀ ਧੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਮਾਸੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਫੀਸ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਫੀਸ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 22 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਕੂਲ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੀ ਧੀ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਖ਼ ਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ ਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਕੂਲ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਸਾਰੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਕੋਵਲ ਰੁਟੀਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਕੂਲ ਦਾ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਲੈਟਰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਾਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ

ਰਿਕਾਰਡ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਲੈਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੈਂਡਮ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਰਮ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਏਸੀਪੀ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੋਰਟਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰ ਖ਼ ਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 115 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 108 ਬੀਐਨਐੱਸ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲੋਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਐਫਆਈਆਰ ਮੁਤਾਬਕ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਅਫ਼ਸਰ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਨੂੰ ਫੋਰਟਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਸਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ

“

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਨ ਪਲੱਸ ਵਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਬੁਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਏਸੀਪੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

BBC

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਨੂੰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਬੱਚੀ ਸਿਸਟਮ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਫੀਸਾਂ ਲਈ ਤੰਗ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੀਸ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ 5 ਫੀਸਦ ਉੱਤੇ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 5 ਫੀਸਦ ਫੀਸ ਵਾਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧਾਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਫੀਸਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਲਾ ਪੈਸਾ ਰਿਫੰਡ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜ ਫੀਸਦ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੰਜ ਫੀਸਦ ਵਾਧਾ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫੀਸਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਉੱਤੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਹੋਰ ਫੀਸਾਂ ਜੋੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਫੀਸ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਫੀਸ, ਵਰਦੀਆਂ ਦੀ ਫੀਸ ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਹੋਵੇ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਹੋਵਾ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਹੋਵਾ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਾਵਨ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਰਵਣ ਕੀਤੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ 31 ਮਈ 2026, ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਤਿ ਭਾਵਪੂਰਤ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਹੋਵੇ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਹੋਵਾ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿਹੋਵਾ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਾਵਨ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ।

ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ: ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਧਾਰੇ ਨਾਮਵਰ ਰਾਗੀ ਜੱਥਿਆਂ, ਢਾਡੀ ਜੱਥਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਗੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਗਤ ਮੋਹਮੁਗਧ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਲੰਗਰ ਦੇ ਸਟਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਦੇਸੀ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਅਤੇ

ਸੇਵਾ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੇ ਮਾਰੋਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਰੂਹਾਨੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਲੰਗਰ ਛੱਕਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਦੁਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦੀ ਖੁਮਾਰੀ ਝਲਕਦੀ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ

ਸੰਗਤਾਂ, ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ, ਰਾਗੀ ਜੱਥਿਆਂ, ਢਾਡੀ ਜੱਥਿਆਂ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਣਖੱਕ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹਿ।।

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ :
ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ 646-403-7334

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

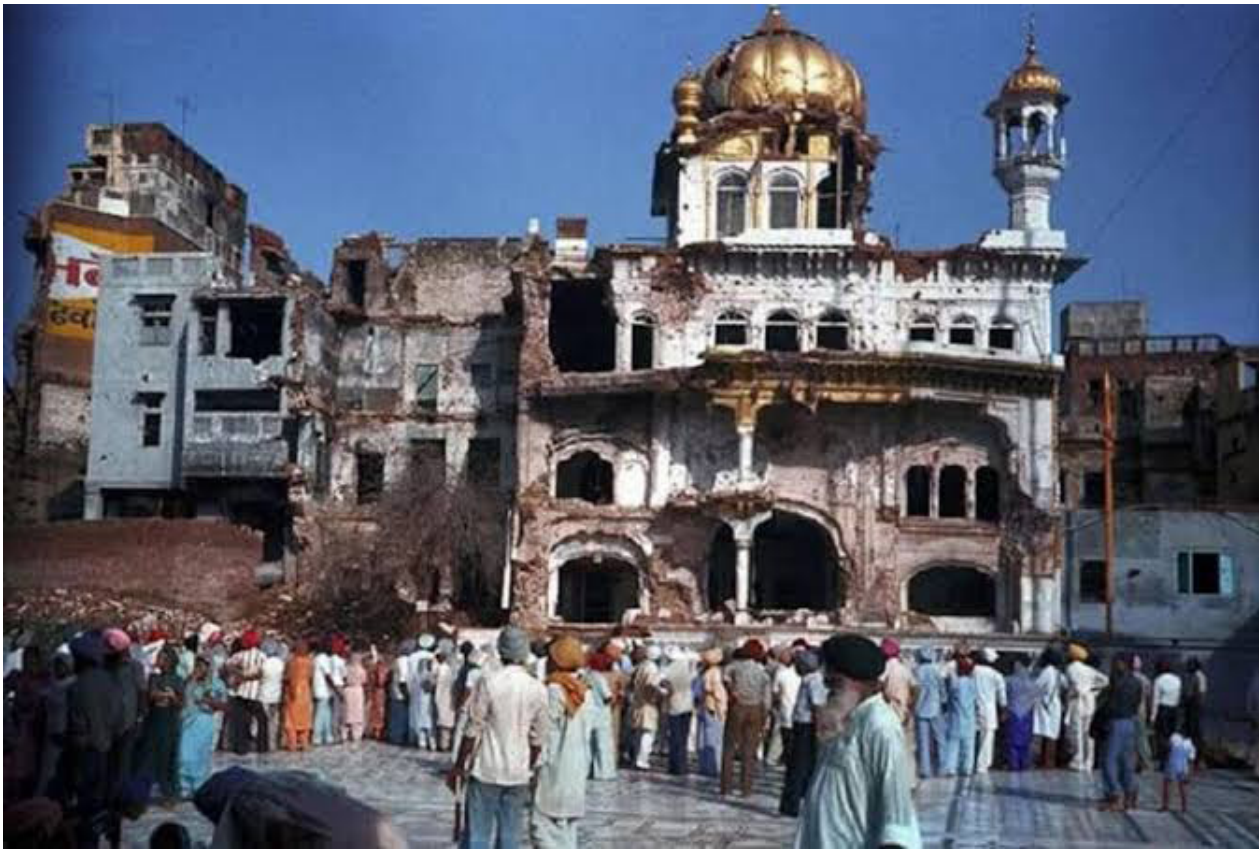

ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਾ :
ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ 646-403-7334

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰ ਮਹਿਤ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋੜ ਮੇਲ

ਨਿਊਯਾਰਕ : 1 ਮਈ ਤੋਂ ਮਹਿਤ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਆਰੰਭ ਹੈ। ਸੰਤ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੁਖੀ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵੱਲੋਂ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ। 1 ਜੂਨ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਅਤੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲ ਰੇ ਹਨ। 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਭੋਗ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਮਹਿਤਾ ਵਿਖੇ ਲੱਖਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੇਗਾ। 2 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਰੋਡੇ ਅਤੇ ਮਹਿਤੇ ਵਿਖੇ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਹੋਏ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਲਈ ਜੋ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪੂਰੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਮਾਣ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਈ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗੈਲਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਗਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗੈਲਰੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਕਵੀਸ਼ਰ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜਥੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣਾਉਣਗੇ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਨਗੇ। ਅਖਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਕਈ ਲੰਗਰ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ 50 ਤੋਂ ਕਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਆਇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਹੁੰਚੀਏ ਅਤੇ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕਰਮ ਭੂਮੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੀਏ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਐਕਸ਼ਨ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਖਿਲਾਫ 526 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ, 272 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਗੈਂਗਸਟਰ ਮੁਕਤ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਮੁਹਿੰਮ 'ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਤੇ ਵਾਰ' ਦੇ 134ਵੇਂ ਦਿਨ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਛਾਣੇ ਅਤੇ ਮੋਪ ਕੀਤੇ ਗਏ 526 ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ 272 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ 20 ਜਨਵਰੀ 2026 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਡੀਜੀਪੀ) ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਂਟੀ-ਗੈਂਗਸਟਰ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਏਜੀਟੀਐਫ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ 65 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇਹਤਿਆਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ 6 ਭਗੌੜੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ (ਪੀਓ) ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਂਟੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 93946-93946 ਰਾਹੀਂ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਜੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ 459ਵੇਂ ਦਿਨ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਅੱਜ 71 ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 18.4 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ, 570 ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ 11,487 ਰੁਪਏ ਦੀ ਡਰੱਗ ਮਨੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ।

ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਡਿੱਗਦੇ ਰੁਪਈਏ ਤੇ ਸੁਸਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਫਿਕਰਮੰਦ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਭਰਤਰੁਹਰੀ ਮਹਿਤਾਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ 'ਚ ਟਕਰਾਅ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਈਏ ਦੀ ਡਿੱਗਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਸਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨਿਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਜਤਾਇਆ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ? ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਭਰਤਰੁਹਰੀ ਮਹਿਤਾਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵਿੱਤ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਅਨੁਰਾਧਾ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਆਰਥਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵੀ ਅਨੰਤ ਨਾਗੋਸ਼ਵਰਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਹਿਤਾਬ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਮਗਰੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, “ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ 'ਚ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਝ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ? ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘਰੇਲੂ ਬੱਚਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵਧਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿੱਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਸ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਧ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।” ਮਹਿਤਾਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫਤੇ ਮੁੜ ਮਿਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ।

ਖਰਾ ਸੱਚ

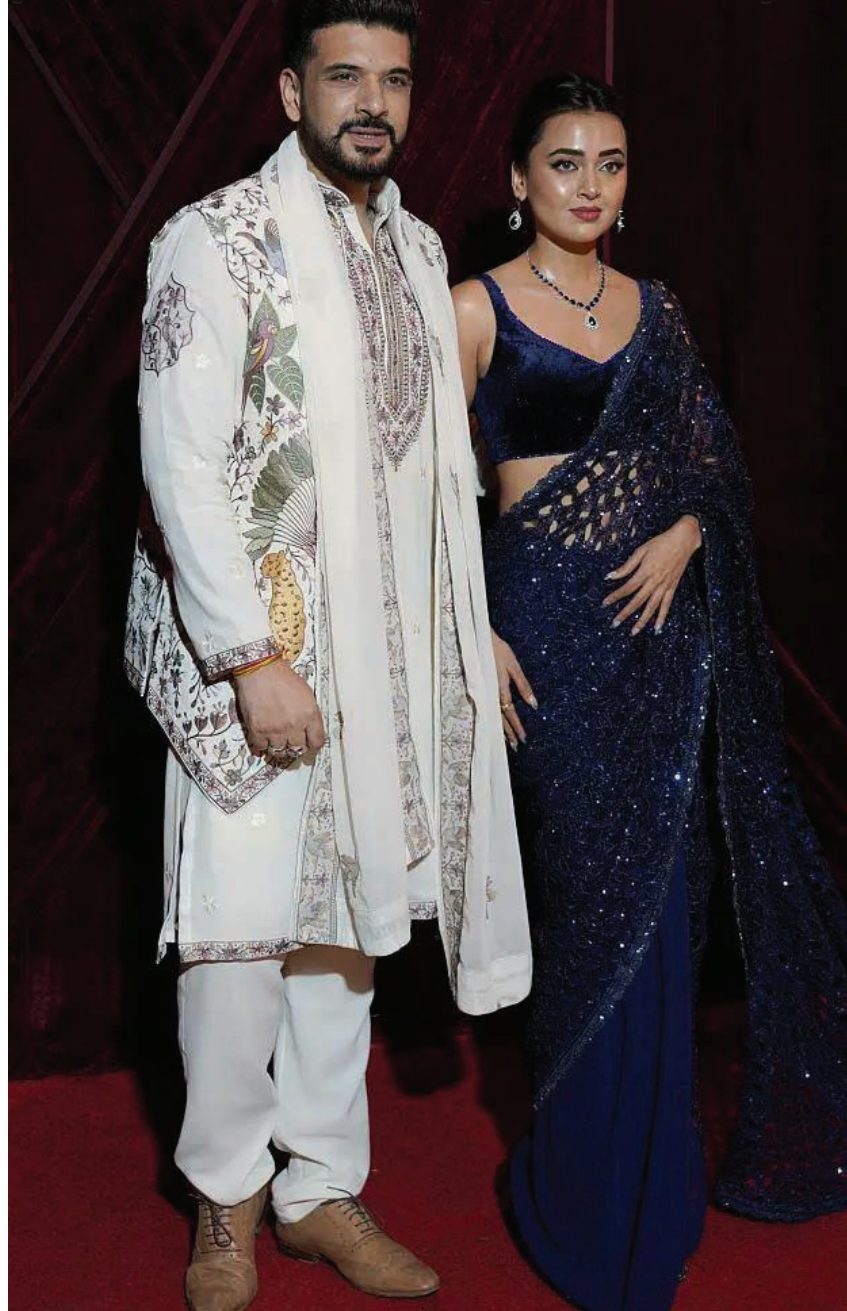
ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੇ ਸ਼ੋਅ 'ਚ 40 ਕਿਲੋ ਸੋਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤਾਬਿੰਦਾ ਕੌਣ ਹਨ ?

ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਸਤੀਸ਼ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਹਰ ਸਵੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਵਾਂਗ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਉਠਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪਤਨੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪੈਰ ਫੁੱਹਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਲਕਸ਼ਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਦੇਸੀ ਬਲਿੰਗ' ਦੇ ਲਗਭਗ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਪਤੀ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਸਤੀਸ਼ ਸਨਪਾਲ, ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤਾਬਿੰਦਾ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਇੱਕ ਦਰਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਤੁਸੀਂ ਠਹਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। 'ਦੇਸੀ ਬਲਿੰਗ' ਇੱਕ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਮੀਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸੋਸ਼ਲਾਈਟ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਉਲਝਣਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਿਰਦਾਰਾਂ

ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਟੀਵੀ ਸਟਾਰ ਤੇਜਸਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਕਰਣ ਕੁੰਦਰਾ। ਅਤੇ ਨਾਲ ਹਨ ਸਤੀਸ਼ ਸਨਪਾਲ, ਜੋ ਜਬਲਪੁਰ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤਨੀ ਤਾਬਿੰਦਾ ਤਾਬਿੰਦਾ ਇੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ-ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਇੱਕ ਸਫਲ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਹਿਲਾ ਵਜੋਂ।

ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੋਸ਼ਲਾਈਟ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਅਤੇ ਪਿੱਤਰਸੱਤਾ ਵਾਲੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤਾਬਿੰਦਾ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਤਾਬਿੰਦਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਸਤੀਸ਼ ਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਈਰਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ

ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਉਹ ਇੱਕੋ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਕਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕੋ ਥੱਕੇ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਿਲੇਗੇ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਾਬਿੰਦਾ ਵਾਇਰਲ ਹਨ।

ਪੁਰਸ਼ਵਾਦੀ ਸੋਚ

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਨਿਸ਼ਾ ਖੰਨਾ ਨੇ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਰਿਜ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਸ਼ਾ ਖੰਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਬਿੰਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਪਿੱਤਰਸੱਤਾ ਜਾਂ ਮਰਦਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੀ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਬਿੰਦਾ ਦੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਤਾਬਿੰਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ, ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗਾ? ਇਸ 'ਤੇ ਡ. ਐਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਈਅਰ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਇੱਕ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਨਾਲ ਧੱਖਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਹਰ ਵਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹਿਲਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ (ਬਕਵਾਸ) ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਰਮਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰੋ। ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣਾ ਅੱਜ ਵੀ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਗੁਣ ਹੈ। ਸੋਚੋ ਕਿ ਮਿਆਰ ਕਿੰਨਾ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਓਟੀਟੀ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਦੇਸੀ ਬਲਿੰਗ' ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਨ। ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਨੀਲੀ ਬ੍ਰਿਜਲਾਲ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਦੇਖ ਕੇ ਮਜ਼ਾ ਆਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਡਰਾਮਾ ਹੈ... ਹਰ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿੱਚ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਗਲਾ ਸੀਜ਼ਨ ਲਿਆਓ। ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਬਲੋਗਰ ਮਰੀਆ ਮੋਟਸ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਕਿਸੇ ਟਰੇਨ ਰੋਕ ਭਾਵ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਟਰੇਨ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਅੰਤ ਤੱਕ ਦੇਖਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਸ਼ੋਅ ਦੇਖਣ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਸ਼ਾ ਖੰਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਦੇਸੀ ਬਲਿੰਗ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੋਅ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੱਤਰਸੱਤਾ ਹੈ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਮਨੋਰੰਜਕ ਹੈ। ਲੋਕ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੰਨੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕ ਇਸਨੂੰ ਦੇਖਣਗੇ।

'ਗੋਲਡ ਕੁਈਨ' ਜਾਂ 'ਗੋਲਡ ਡਿਗਰ'

'ਦੇਸੀ ਬਲਿੰਗ' ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਤਾਬਿੰਦਾ ਕਰਣ ਕੁੰਦਰਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੇਜਸਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਣ ਪਿੱਛੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਤਾਬਿੰਦਾ ਭਾਬੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸਿਰਫ ਸਤੀਸ਼ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਕਰਣ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਾਮਰਾਜ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਾਬਿੰਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ, ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਘਰ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਸਾਂਭਿਆ। ਕੀ ਇਹ ਕੋਈ ਉਪਲੱਬਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੇਜਸਵੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਰਣ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਤੇਜਸਵੀ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਤਾਬਿੰਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਸਭ ਬਿੰਦਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ ਕਿਰਦਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ - ਕੁਝ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰਿਐਲਿਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਫੈਬਿਊਲਿਸ ਵਾਈਵਜ਼ ਵਰਸਿਜ਼ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਾਈਵਜ਼' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਪੱਸੀ ਛਾ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਤਾਬਿੰਦਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ-ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸ਼ੋਅ ਆਫ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਗ-ਲਪੇਟ ਦੇ। ਤੇਜਸਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿੱਚ

ਹੀ ਤਾਬਿੰਦਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ 40 ਕਿਲੋ ਸੋਨਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਨੇ ਬੇਟੀ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਲਈ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਟਲਰੀ ਬਣਵਾਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਥਾਲੀ, ਸੋਨੇ ਦਾ ਚਮਚਾ ਹੈ, ਸੋਨੇ ਦਾ ਗਲਾਸ ਹੈ। ਉਹ ਦੁਬਈ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਬੇਬੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਜਨਮਦਿਨ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ 24 ਕੈਰਟ ਸੋਨੇ ਦੀ ਡਰੈੱਸ ਪਹਿਨਾਈ ਸੀ। ਸਤੀਸ਼ ਮੇਰੇ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਤਿੰਨ ਕਿਲੋ ਸੋਨਾ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਤਾਬਿੰਦਾ ਨੂੰ 'ਗੋਲਡ ਕੁਈਨ' ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਬਿੰਦਾ ਨੂੰ 'ਗੋਲਡ ਡਿਗਰ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਤਾਬਿੰਦਾ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ 'ਤੇ ਜਾਓ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤਾਬਿੰਦਾ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਿੰਕਡਇਨ 'ਤੇ ਤਾਬਿੰਦਾ ਅਨੋਕਸ ਕੈਂਪਿਟਲ ਫ਼ਾਇਨੈਂਸ਼ਲ ਮਾਰਕੇਟ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 2025 ਵਿੱਚ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਿਅਲ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਂ ਅਤੇ ਐਂਟਰਪ੍ਰੈਨੇਓਰ (ਕਾਰੋਬਾਰੀ) ਭਾਵ ਮੈਮਪ੍ਰੈਨੇਓਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਜ਼ਨਰੀ ਲੀਡਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਦੇਸੀ ਬਲਿੰਗ' ਵਿੱਚ ਡਰਾਮਾ, ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ, ਗੌਸਿਪ, ਗਲੋਮਰ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਹੋਰ ਸ਼ੋਅਜ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਦਾ ਪੱਧਰ 10 ਗੁਣਾ ਹੈ। ਪਰ 'ਦੇਸੀ ਬਲਿੰਗ' ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਸਹਿਜ ਸਵਾਲ ਵੀ ਛੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਾ ਖੰਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਤਾਬਿੰਦਾ ਪੁਰਸ਼ਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਤਾਬਿੰਦਾ ਉਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤੱਕ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਤਾਬਿੰਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਂਥਿਰੋਪੋਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਫੀਡਬੈਕ ਕਰਵਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਆਈਵੀਐਫ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਮਾਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮਜੀਠਾ ਥਾਣਾ ਹੰਗਾਮਾ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਪੁਲਿਸ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਘਰ 'ਚ ਰੇਡ, ਕੀ ਹੈ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮਜੀਠਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਟੀਮਾਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਟੀਮ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਾਹਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੀ ਹਰ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਟੀਮਾਂ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਤਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਈ ਕਿ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਹਲਚਲ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ।

ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੋਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਸਟਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ, ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਮਜੀਠੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾਉਣਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸੁਖਬੀਰ ਅਤੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ
ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਐੱਸਪੀ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਭੈਣ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਐੱਸਐੱਚਓ ਦੇ ਘਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਜੀਠੀਆ ਖਿਲਾਫ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮਜੀਠੀਆ ਤੋਂ ਐਨੀ ਕਿਉਂ ਡਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਸੀ ਅੱਜ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। "ਮਜੀਠਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਲਿਆ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਾਜ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਫਿਰ ਬੁਝ ਕੈਂਪਚਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਜਿੱਤ ਗਏ।

ਮਜੀਠਾ ਥਾਣੇ ਦਾ ਕੀ ਹੈ ਮਾਮਲਾ
ਦਰਅਸਲ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮਜੀਠਾ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਜੀਠੀਆ ਤੇ ਸਮਰਥਕ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਏ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸੋਹੀਆਂ ਕਲਾਂ ਦੇ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਹੋ ਗਈ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਧੱਕਾਮੁੱਕੀ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਟੀਮ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾਤ ਦੀ ਥਾਂ ਐੱਸਐੱਚਓ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ 'ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੇਜਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ

'ਚ ਲੈਣ ਲਈ ਸਵੇਰੇ 5 ਵਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ ਦਿਨ ਚੜਿਆ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰੇਡ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਬਾਕੀ ਵਰਕਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮਜੀਠਾ ਥਾਣੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਜੇਬਨ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਥਾਣੇ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇਬਨ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਕੋਰਟ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਥਾਣੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚੇ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਜੇਬਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਜਿੱਦ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਵਾਲਾਤ 'ਚ ਡੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੇਬਨ ਨੂੰ ਐੱਸਐੱਚਓ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਜੇਬਨ ਨੂੰ ਉਸ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਥਾਣੇ ਬਾਹਰ ਧਰਨਾ

ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ। ਪੁਲਿਸ ਜੇਬਨ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਮੰਗ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੇਬਨ ਨੂੰ ਫਰਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਸੀ।
ਮਜੀਠੀਆ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ
ਐਡਵੋਕੇਟ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਆਪਣੇ ਘਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਵੀ ਗੈਰ ਰਾਜ਼ਗੀ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਅਜਿਹਾ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਕਾਈਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜੇਬਨ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਝੂਠਾ ਪਰਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟੀਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਐਡਵੋਕੇਟ

ਦਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਬਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਵੇ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਦਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਬਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਾ ਕਿ ਐੱਸਐੱਚਓ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ? ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੋਬਤੀ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਲਾਏ ਕਿ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਐਨਕਾਉਂਟਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਘਰ ਬਾਹਰ ਪੁਲਿਸ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅੱਗੇ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜ਼ੋਈ ਕਰਾਂਗੇ।
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਕਾਲੀ ਦਲ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਡੀਜੀਪੀ, ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਮਜੀਠਾ ਅਤੇ ਐੱਸਐੱਚਓ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਰਸ਼ਦੀਪ

ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਰਚੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼: ਪੁਲਿਸ

ਓਧਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਸੁਹੇਲ ਮੀਰ ਕਾਸਿਮ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਜੀਠਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੀੜ ਨੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ। ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 90, ਮਿਤੀ 30 ਮਈ 2026 ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਹੀਆਂ ਕਲਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਜੀਠਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਦੱਸ ਵਜੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਭੀੜ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਥਾਣੇ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਭੀੜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ

ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣਾ ਸੀ। ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭੀੜ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕੇਸ ਫਾਈਲਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਸੁਹੇਲ ਮੀਰ ਕਾਸਿਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐੱਸਐੱਚਓ ਅਤੇ ਡੀਐੱਸਪੀ ਮਜੀਠਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਬਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾਮੁੱਕੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਐੱਸਐੱਚਓ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

ਯੂਕੇ 'ਚ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੈਨਰੀ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਕੀ ਬੋਲੇ ਪੀਐੱਮ ਸਟਾਰਮਰ

ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਬਾਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ

ਹੈਪਸਾਇਰ ਐਂਡ ਆਇਲ ਆਫ ਵਾਈਟ ਕੰਸਟੇਬਲਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਨੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੈਪਸਾਇਰ ਅਤੇ ਆਇਲ ਆਫ ਵਾਈਟ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਕਰਾਈਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡੌਨਾ ਜੋਨਸ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਪੁਲਿਸ ਐਂਟੀ ਰੇਸਿਜ਼ਮ (ਨਸਲਵਾਦ) ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਮੀ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੱਲ ਵੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੁਲਿਸ ਚੀਫ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ 2025 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਿਮੂਦ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਾਫੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾ ਰਹੇ।

ਨਸਲ ਪ੍ਰਤੀ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੋਡੀਕੈਮ ਫੁਟੇਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੈਨਰੀ ਨੌਵਾਕ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, 'ਤੁਹਾਡੇ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ?' ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਦੋਸਤ ਹੱਥਕੜੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਨੌਵਾਕ ਕਈ ਵਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਮੈਂ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਪਾ ਰਿਹਾ। ਫੁਟੇਜ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਚੱਲ ਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਨੌਵਾਕ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੱਜ ਵਿਲੋਮ ਮੌਸਲੇ ਕੇਸੀ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਹੇ ਨੌਵਾਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਜਲਦੀ ਮੁਦਲੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਸੀਪੀਆਰ ਜਾਂ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਬਚਣਾ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਿਗਵਾ ਦੇ ਪਿਤਾ 52 ਸਾਲਾ ਮੋਗਾ ਸਿੰਘ ਭਰਾ 26 ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਮੇਗਲਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ 53 ਸਾਲਾ ਕਿਰਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਕਿਰਪਾਨ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 17 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਰ ਕੀਅਰ ਸਟਾਰਮਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬੋਡੀਕੈਮ ਫੁਟੇਜ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਨਰੀ ਨੌਵਾਕ ਦੇ ਕਤਲ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਰਵੱਈਆ, ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ 23 ਸਾਲਾ ਵਿਕਰਮ ਦਿਗਵਾ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਅੱਠ ਇੰਚ ਦੀ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। ਦਿਗਵਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਬੋਡੀਕੈਮ ਫੁਟੇਜ ਵਿੱਚ ਸਾਊਥੈਪਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, 'ਮੈਂ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਪਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਗਵਾ ਨੇ ਹਮਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਸਲੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਸਾਊਥੈਪਟਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚਕਾਰ ਝੜਪਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਬਾਨਾ ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਇਸ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ 'ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ' ਦੱਸਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਵਾਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹੈਨਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਡਾ, ਨਫਰਤ ਜਾਂ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਸਰ ਕੀਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਆਫਿਸ ਫਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕੰਡਕਟ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬਿਲਕੁਲ, ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਬਾਨਾ ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲਹਿਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹਰ ਥਾਂ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਹੈਨਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਤ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਿਆਸੀਕਰਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਰਿਫਾਰਮ ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਨੇਤਾ ਨਾਈਜਲ ਫਾਰੇਜ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੈਨਰੀ ਨੌਵਾਕ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਲੂਕ 'ਤੇ ਕੋਲਡ ਰੇਜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟੂ-ਟੀਅਰ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੇ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੈਡੋ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ ਫਿਲਿਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਪੁਲਿਸ ਹੈਨਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਲੀਡਰ ਕੇਮੀ ਬੇਡਨੋਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੁਟੇਜ 'ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ' ਸੀ ਇਸ ਵਿੱਚ 'ਕੋਈ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਨਾਕਾਮੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨਿਊਜ਼ਨਾਈਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਾਤਲ ਕੋਈ ਗੋਰਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਇੱਕ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ IOPC ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਰਵੱਈਆ ਆਪਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਕੋਈ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, '2 ਟੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਖ਼ੁਦ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਂਪੀ ਤਨਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਰਿਫਾਰਮ ਯੂ.ਕੇ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਿੰਸਕ ਕਾਤਲ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੰਗਾ ਵਿਰੋਧੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਝੜਪ ਹੋਈ ਜੋ ਕਤਲ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੱਟੜ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਆਗੂ ਟੋਮੀ ਰੋਬਿਨਸਨ ਨੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਕੂੜੇਦਾਨ, ਕੁਝ ਇੱਟਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਈ-ਸਕੂਟਰ ਸੁੱਟੇ ਗਏ, ਜਦਕਿ ਦੰਗਾ ਵਿਰੋਧੀ ਢਾਲਾਂ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਦਿਗਵਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਨੌਵਾਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ 'ਬਦਨਾਮ' ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਿਬ ਨਰਮ ਸਜ਼ਾ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਮਿਲਣ ਬਾਅਦ ਦਿਗਵਾ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ

ਧਾਰਮਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਿਗਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਨੌਵਾਕ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਗਾਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਿਗਵਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਨੌਵਾਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ 'ਬਦਨਾਮ' ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਗਿਆਤ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਉਹ ਪਿਆਰ ਨੌਵਾਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਦੁੱਖ ਦੇ ਖ਼ ਲਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਦੋਨੋਂ ਸੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਸਾਡੀ ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਗੇ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮੂਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ

ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਸਲਵਾਦ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਤਲ 'ਤੇ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨੌਵਾਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਲੂਕ ਨੂੰ 'ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ' ਦੱਸਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਾਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹੈਨਰੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਪਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਚਾਕੂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹੈਨਰੀ ਨੂੰ ਰੋੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਘਸੀਟਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪਿੱਛੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਦਿਗਵਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਲੂਕ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਅਸਹਿ ਸੀ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

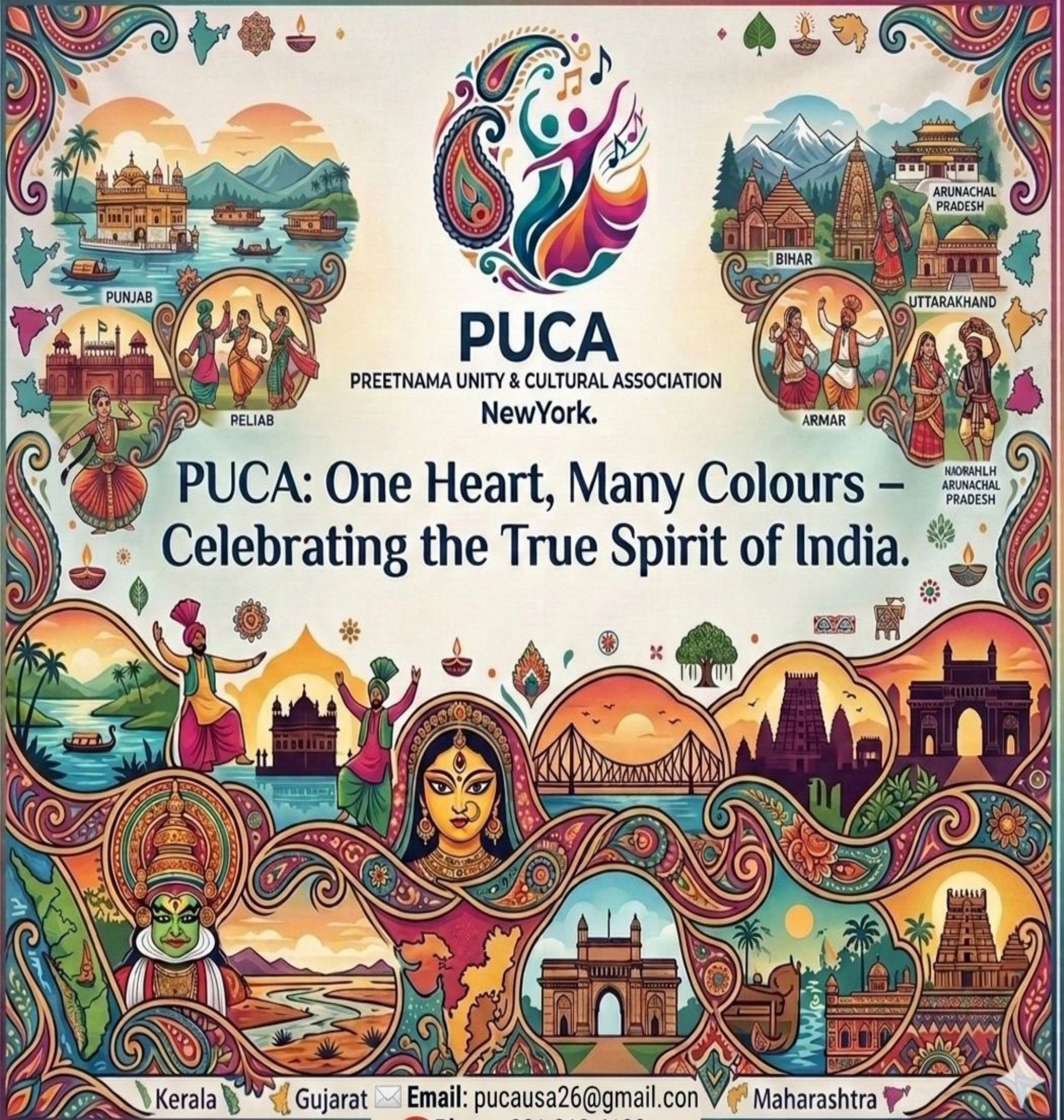
05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

PUCA

PREETNAMA UNITY & CULTURAL ASSOCIATION
New York.

**PUCA: One Heart, Many Colours –
Celebrating the True Spirit of India.**

Kerala

Gujarat

Email: pucausa26@gmail.com

Maharashtra

Phone: 201-312-4180

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਰਾਸਤ, ਕੌਮੀ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਂਝ 'ਤੇ ਹੋਈ ਚਰਚਾ

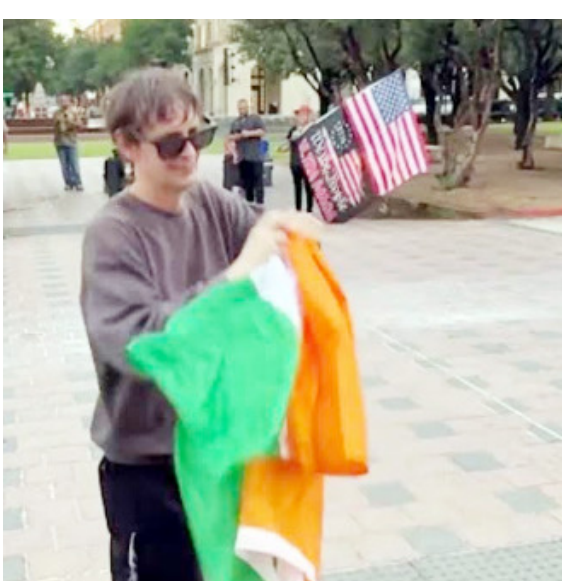
ਮੈਰੀਲੈਂਡ, (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ/ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਫਲੋਰਾ) - ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਅਤੇ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਗਵਰਨਰ ਇੰਟਰਫੇਥ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਸਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਸਥਿਤ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲਣੀ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਕੌਮੀ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ' ਸਥਿੱਤ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀ

ਅਰੋੜਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਰੀਅਮ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਵਾਜ਼ਣ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਲਈ ਵੱਡੇ ਮਾਣ, ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਸ਼ੁਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਰੱਖੀਆਂ। ਮੰਤਰੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ

ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਸੀ ਖਟਾਸ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਜੱਥੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਆਪਣੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਲਣੀ ਵਿੱਚ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਦੇ 'ਗਵਰਨਰਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਨ

ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰੀਕਨ ਅਫੇਅਰਜ਼' ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਤੱਖਰ ਅਤੇ ਅਮਨ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਘਾ, ਮਿਹਰਬਾਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਪੰਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮਿਲਣੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਆਏ ਮੰਤਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੌਮੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਜ ਟੈਕਸਾਸ ਦੇ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਤਿਰੰਗਾ ਪਾੜਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਚ' ਝੰਡੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਾਰਨ ਭਾਰੀ ਗੁੱਸਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ, 3 ਜੂਨ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)-ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੋਇਆ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਾਣ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੇ 'ਤਿਰੰਗੇ' ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਤਿਰੰਗੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟੈਕਸਾਸ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਫ੍ਰਿਸਕੋ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡਾ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਛਿੜ ਗਈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਟੈਕਸਾਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕਲੇਟਨ ਵਾਕਰ ਹੈ। ਉਹ ਉੱਤਰੀ ਡੱਲਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ, ਵਾਕਰ ਨੂੰ ਫ੍ਰਿਸਕੋ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਸਿਗਰਟ ਲੈ ਕੇ ਪਾੜਦੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਭੀੜ ਉਸਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾੜੀਆਂ ਵਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ' ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭਾਰਤੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੋ, ਤਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਹੋ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ। ਇਹ ਫੁਟੇਜ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈ। ਯੂਜ਼ਰਜ਼ ਟਿੱਪਣੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਤਿਰੰਗੇ ਦੇ ਅਪਮਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ, ਤਿੰਨ ਮੌਤਾਂ

ਲੰਡਨ : ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਇਲ ਨੇਵੀ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਸਿਖਲਾਈ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਰਾਇਲ ਨੇਵੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਯੂਕੇ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲ ਗਈ ਅਤੇ ਨੇੜਲੀਆਂ ਕਈ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਫੌਜ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਡੇਵੋਨ ਦੇ ਸੌਰਟਨ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਅਭਿਆਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਇੱਕ ਮਰਲਿਨ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਸੀ, ਜੋ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਵਲੋਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ

ਅਮਰੀਕਾ (ਬੀ ਜੇ ਸਟੂਡੀਓ) ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਾਸਿੱਧ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਵਲੋਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਹੋਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਧਰਮਵੀਰ ਜੀ ਨੇ ਕਥਾ ਕੀਤੀ ਪਾਸਿੱਧ ਰਾਗੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਥਾ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੀ ਜੇ ਸਟੂਡੀਓ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿਤੀ ਗਈ।

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

- Joga Singh
- Jaswinder Singh New Jersey
- Mindi Manak New York
- Jagjit Singh Dasuya
- Gurmeet Singh Dhalwan Chicago
- G. S Singh Punjab
- Sujan Nag, USA
- Dr. Jagdeep Dhimaan, India
- Sarabjit Kaur Punjab
- Sukhmandar Brar (Bhagata Bhaika) Vancouver,

- Sunil Kumar Gund (Journalist) India
- Raj Rani Video editor
- Jagmeet Kaur 97817-41631

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally liable for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਆ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ

ਲੇਖਕ : ਗਗਨ ਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੁਝਾਰੂ ਯੋਧਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਾ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕ ਲਾਪਤਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਕੁਰਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕੀ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਕੀ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕੌਮਾਂ ਲਈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਕੌਮੀ ਮੰਗ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਉਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾਏ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੱਬਰ ਖਾਲਸਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾੜਕੂ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੌਲੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੌਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਰੂਪੌਸ਼ ਜਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੌਲੀ ਦੇ ਨਾਨੇ ਨੂੰ ਕਈ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਰੰਟ ਲਾਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਨ ਸ਼ਕਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਈ ਕੌਲੀ ਦੀ 70ਸਾਲਾ ਨਾਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬੱਧ ਮਾਰੇ ਚਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟਿਆ ਭਾਈ ਕੌਲੀ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਰੰਟ ਲਾਏ ਪਟਿਆਲਾ ਸਦਰ ਬਾਣਾ ਦਾ ਐਸ ਐਚ ਓ ਸੰਤ ਰਾਮ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆ ਸ਼ਰੇਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਕੌਲੀ ਦੀ ਮਾਂ ਹੱਥ ਆ ਗਈ ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ ਭਾਈ ਕੌਲੀ ਦੇ ਬਹਿਨੇਈ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਥਰ ਪਤਾ ਨੀ ਲੱਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਾੜਕੂ ਨੇਤਾ ਭਾਈ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਦੇ ਬਿਰਧ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ 3ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤੇ 8ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 25ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਰਾਜ ਕਿਸ਼ਨ ਬੇਦੀ ਨੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਪਿੰਡ ਕੁਲਾਰਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਖਾੜਕੂ ਨੇਤਾ ਭਾਈ ਸੁਖਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਈ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਿਰਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲੀ ਜਦਕਿ ਭਾਈ ਸੁਖਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਛਾਜਲੀ ਦੇ ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਾਨਾਕੇ ਦੇ ਭਾਈ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲ ਜਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਕੀਤੇ ਕਹਿਰ ਜਿਹੜੇ, ਉਜਾੜ ਜਿਹੜੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਸਾਡੇ ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਵਿਹੜੇ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਸਰਦਾਰ ਜਸਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲਈ 22ਮਾਰਚ ਦੀ ਰਾਤ ਇਕ ਕਹਿਰ ਬਣਕੇ ਆਈ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕੀ ਰਾਤ ਦੇ 12ਕੁ ਵਜੇ ਜਗਰਾਉਂ ਦੇ ਸੀ ਆਈ ਏ ਸਟਾਫ ਵਾਲੇ ਜੋ ਕੀ ਪੂਰੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਰਜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਘਰ ਆ ਵੜੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਜੋ ਸਰਾਬਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਲਰਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਲੈ ਆਏ ਕੀ ਇਸ ਕੋਲੋਂ ਖਾੜਕੂ ਸਿੰਘ ਦਵਾਈ ਲੈਕੇ ਗਿਆ ਹੈ ਵਿਚਾਰੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕਈ ਦਿਨ ਨੀਦਰੋਂ ਤੇ ਭੁੱਖੇ ਰਖਿਆ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਧੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਪਰਿਵਾਰ ਜਗਰਾਉਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਰਾਏਕੋਟ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਏਕੋਟ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਡੀ ਐਸ ਪੀ ਕਹਿੰਦਾ ਕੀ ਲੜਕੀ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ 24ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨੱਥੋਵਾਲ ਦੇ ਛੇ ਸੱਤ ਸੌ ਮਰਦਾਂ ਅੰਗਤਾਂ ਨੇ ਰਾਏਕੋਟ ਥਾਣੇ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਧਰ ਜਗਰਾਉਂ ਪੁਲਿਸ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਜਗਰਾਉਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਹਾਲਤ ਨਾਜੁਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਆਖਿਰ ਜੋਰ ਪੈਣ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਨਾਜੁਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ।

ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਭੈਣ ਬੀਬੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ

ਜੋ ਕਿ ਥਾਣਾ ਧੂਰੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭਸੌੜ ਦੇ ਡਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਪਤੀ ਸਮੇਤ ਨਾਭੇ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਡਾ ਸੇਖੋਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ 17 ਸਾਲਾ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਪਿੰਡ ਈਸੀ ਤੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਈ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸੀ ਆਈ ਏ ਸਟਾਫ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਭਾਈ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਭਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਪਰ ਉਥੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਥਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ 2ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਭੇਦ ਭਰੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਇੱਕ ਐਡ ਆਈ ਆਰ ਰੋਪੜ ਸਿਟੀ ਥਾਣੇ ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਪੰਜਾਬ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਰੋਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚੇ ਸਮੇਤ ਬੀਬੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਬੁੱਢਾ ਭੌਰਾ ਨੂੰ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ 25ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਲੈਣ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਘ ਸੁੱਗ ਨਾ ਨਿਕਲੀ ਸਰਦਾਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਸੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚਾ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਠਾਕ ਨੇ ਅਤੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਜਾ ਨਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਿੰਨਾਂ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

29 ਅਗਸਤ 1991 ਨੂੰ ਅਜੀਤ ਪੁਹਲਾ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਪਿੰਡ ਜਟਾਣੇ ਦੀ ਜੂਹ ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਜਾ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਟਾਣਾ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਇਆ ਤਾਂ ਬਸ ਅੰਦਰੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਜਟਾਣਾ ਜੀ ਦੀ ਦਾਦੀ ਬੀਬੀ ਦਵਾਰਕੀ ਕੌਰ ਜੀ ਮਾਸੀ ਜਸਮੇਰ ਕੌਰ ਜੀ ਭੈਣ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਅਤੇ ਪੋਲੀਓ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਭਾਣਜਾ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ ਤੇ ਕਾਤਲ ਟੋਲਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਸਾਰੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਖਬਰ ਭਾਈ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਟਾਣਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਅਗੋਂ ਭਾਈ ਜਟਾਣਾ ਜੀ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਚੱਲੋ ਅਸੀਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਕੇ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਕਸ਼ੇ ਕਦਮਾਂ ਤੇ ਚੱਲੇ ਹਾਂ।

ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਮਾਡੋ ਫੋਰਸ ਪੰਜਵੜ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖਾੜਕੂ ਭਾਈ ਹਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਦੀ ਭੈਣ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੀਬੀ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ 21ਸਾਲਾ ਉਤੇਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਖਾੜਕੂ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਕਾਲੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਜਾਕੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਜ਼ਬਰ ਤੇ ਸਿਤਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਕਲਮਬੰਦ ਕਰਵਾਏ ਸਨ 21ਵਰਿਆਂ ਦੀ ਨਵ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੀਬੀ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਰੂਪੌਸ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਉਪਰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਕੇ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਖਤਰਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਲੜਕੀ ਬੀਬੀ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੂੰ 21ਜਨਵਰੀ 1992 ਦੇ ਦਿਨ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਅਖੌਤੀ ਕਾਲੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰ ਪਿੱਪਲੀ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਕਮਾਡੋ ਫੋਰਸ ਪੰਜਵੜ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਾਈ ਹਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਦੀ ਭੈਣ ਸੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਬੜੇ ਦਰਦਨਾਕ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਣੇ ਪਏ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਿਆਹੁਣ ਆਏ ਪਤੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਜਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਣਿਆਂ ਅੰਦਰ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਪ ਪਤੀ ਮਾਂ ਭੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੇ ਜਲੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਥਾਣਾ ਫੂਲ ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਮਗਰੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 24ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਦੋਸ਼ ਛੱਡਣ ਜਾ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਉਹ 30ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਛੱਡ ਗਿਆ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਲੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੰਦੀ ਪਿਛੋਂ ਬੀਬੀ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਰੂਪੌਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਆਈ ਤੇ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਲਿਖਵਾਇਆ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚਾਲ ਖੋਡ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲੁੱਟਿਆ ਸਮਾਨ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹੋਰ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭਰੋਸਗੀ ਉਪਰ ਉਹ ਇਤਬਾਰ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੇ ਘਰ ਮੁੜ ਆਈ ਜਦ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 21ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

Preetnama Talk Show

News

Social

Political

Talk Show

Music

Interview

Current Issue

PREETNAMAMA
ONLINE AND PRINT MEDIA KHARA SACH
CHIEF EDITOR : PRITPAL KAUR +1 201-312-4180
Preetnama TV

Host : Pritpal Kaur Preet

Web : www.preetnama.com, Email : Preetnamausa@gmail.com

f

LIVE

Live on Facebook
page PreetnamaTv

+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Preetnama Unity & Cultural Association (PUCA) NY successfully held their First Event “Punjabi Virsa” with State Punjab in Levittown Hall Hicksville NY

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ

Thakur Photography

ਹਿਕਸਵਿਲੇ, ਨਿਊਯਾਰਕ — 30 ਮਈ, 2026 ਨੂੰ, ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਯੂਨਿਟੀ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (PUCA) ਵੱਲੋਂ ਲੈਵਿਟਾਊਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਕਲਾਵਾਂ, ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਡਾਂਸ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਿਲਿਆ।

ਇਹ ਸ਼ਾਮ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਹੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ ਸਨ ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਣਾਣਾ ਜੀ ਢਾਡੀ ਜੱਥਾ, ਤੁੰਬੀ ਅਤੇ ਬਾਬੀਆ ਦਾ ਭੰਗੜਾ (ਮਲਵਈ ਭੰਗੜਾ), ਜੋ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਲੋਕ ਨਾਚ ਦੀ ਉਰਜਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਈਵ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸ਼ੋਅ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਗੱਭਰੂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਤੇ ਮੁਟਿਆਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪਹਿਲੂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸੀ। 5 ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Preetnama Unity & Cultural Association (PUCA) NY successfully held their First Event "Punjabi Virsa" with State Punjab in Levittown Hall Hicksville NY

ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਜ਼ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮਿਸ ਸ਼ੈਰੀ ਦੱਤਾ ਨੇ ਬੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਐਕਰਿਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਬੰਨ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ. ਸ. ਜੇ. ਐਸ. ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵਿਰਸਾ ਰਤਨ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਭਲਾਈ ਲਈ ਨਿਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀਰ ਸ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰੀ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਣ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਣਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਸੀਕਾਂਤ ਉੱਪਲ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਆਰ. ਡੀ. ਸੇਠੀ ਜੀ ਨੂੰ " ਕਲਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ " ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ

ਬਾਂਸਲ, ਜੈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਮਨੀ ਨੂੰ " ਵਿਰਸਾ ਵਿਕਾਸ " ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭੰਗੜਾ ਲੈਜ਼ੋਡ ਚਤਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ " ਭੰਗੜਾ ਲੈਜ਼ੋਡ " ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਰਸਾ ਸੰਭਾਲ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਸਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਵਨੀਤ ਸਿੱਕਾ, ਜੈਸਿਕਾ ਕਾਲੜਾ ਅਤੇ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਾਬੀ ਕਲੋਟੇ, ਦਿਲੀਪ ਚੌਹਾਨ, Mohinder Singh Taneja ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ Guru Gobind Singh Sikh Center Plainview NY ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਗਲੈਨਕੋਵ ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

Thakur Photography

ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖੇਡ ਜਗਤ ਵਿੱਚੋਂ 5ਕੇ ਰਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਟੀਨਾ ਜੀ ਨੂੰ " ਯੂਨਿਟੀ ਰਨ ਅਥੈਲੈਟ " ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਵਿਰਸਾ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਜੀ ਨੂੰ " ਕਲਾ ਵਿਰਸਾ " ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਲੌਗ ਆਈਲੈਂਡ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸਾਖੀ ਮੇਲਾ ਟੀਮ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜੀਵ ਮੈਨੀ, ਦੀਪਕ

ਮੀਡੀਆ ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ CEO ਮਿਸਟਰ ਹੀਰੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਰੇਨੂ ਗੋਇਲ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। Radio Zindgi ਤੋਂ ਮਿਸਟਰ ਸੁਨੀਲ ਹਾਲੀ ਜੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਈ। 5aab Tv ਤੋਂ ਮਨੀਸ਼ ਬਹਿਲ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਵਰੇਜ ਕੀਤੀ। Indian Panorama ਤੋਂ professor Inderjit Singh Saluja ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ Preetnama ਦੀ

ਟੀਮ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਵਰੇਜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ PUCA ਦੀ ਸਮੂਹ ਟੀਮ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਟੀਮ Pritpal Kaur, Sanju Sharma, Harvinder Bhatia, Jassi Dhilon, Anju Sharma, Bobby Bhasin, TJ Anand, Pardeep Todon, Vimal Goyal, View Dhilon, Seema Mattu, Jyoti Gupta, Jag Kalra, Ashwani Beri, Neeru Beri, Yogini, Somender Gautam,

Archna Gautam, Neeru Bhambari, Anil Gupta, Balwant, Jaswinder Singh, Manpreet Kaur, Sujana Nag, Jaswinder Kaur, Vijay Khana, Rajinder Taneja ਆਦਿ ਨੇ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੀਤਨਾਮਾ ਯੂਨਿਟੀ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (PUCA) ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ

ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਟੀਮ ਨੇ VK Sarpanch ਅਤੇ Anu Thaper ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਜਾਵਟ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਝਲਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਨਵੀਨ ਸਾਹ (ਨਾਵਿਕਾ ਗਰੁੱਪ) ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਦੇ, ਜੇ. ਐਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Thakur Photography

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Thakur Photography

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Preetnama Unity & Cultural Association (PUCA) NY successfully held their First Event "Punjabi Virsa" with State Punjab in Levittown Hall Hicksville NY

Thakur Photography

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

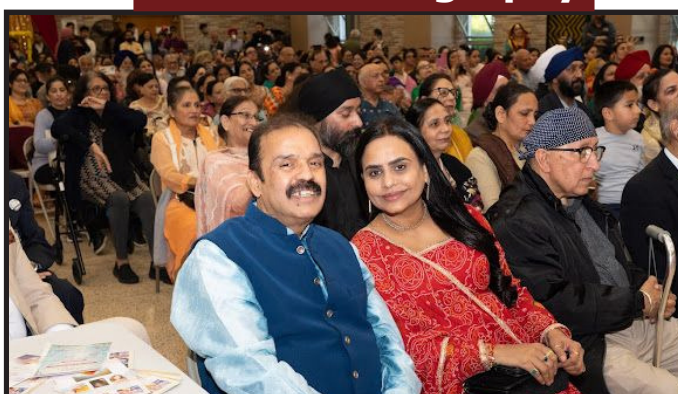
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Preetnama Unity & Cultural Association (PUCA) NY successfully held their First Event "Punjabi Virsa" with State Punjab in Levittown Hall Hicksville NY

Thakur Photography

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

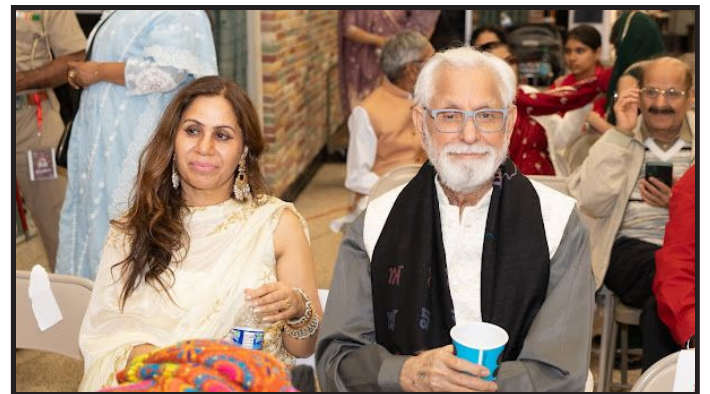
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Preetnama Unity & Cultural Association (PUCA) NY successfully held their First Event "Punjabi Virsa" with State Punjab in Levittown Hall Hicksville NY

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Preetnama Unity & Cultural Association (PUCA) NY successfully held their First Event "Punjabi Virsa" with State Punjab in Levittown Hall Hicksville NY

Thakur Photography

विश्वभर में गहरा सकता है जल संकट

बिन पानी सब सून कहावत कहीं हकीकत न बन जाए

- प्रहलाद सबनानी

ऐसा कहा जा रहा है कि आगे आने वाले समय में विश्व में पानी को लेकर युद्ध छिड़ने की स्थितियां निर्मित हो सकती हैं क्योंकि जब भूगर्भ में पानी की उपलब्धता यदि इसी रफ्तार से लगातार कम होती चली जाएगी तो वर्तमान स्थानों (शहरों एवं गावों में) पर निवास कर रही जनसंख्या को अन्य स्थानों पर जाकर बसने को बाध्य होना पड़ेगा। ऐसी स्थिति में उन स्थानों जहां पर पानी की पर्याप्त उपलब्धता है ऐसे स्थानों पर अधिक से अधिक लोग बसना चाहेंगे और फिर नागरिक आपस में युद्ध की स्थिति निर्मित करेंगे।

आगे आने वाले समय में पानी की अनुपलब्धता सम्बंधी परेशानियों से हमारे समाज के श्रद्धेय बुजुर्ग हमें लगातार आगाह कर रहे हैं परंतु इस देश के नागरिक होने के नाते अभी भी उक्त समस्या को हम गंभीरता से नहीं ले रहे हैं जिसका बहुत बुरा परिणाम शायद हमें अथवा हमारी आगे आने वाली पीढ़ियों को भुगतना पड़ सकता है।

दिनांक 5 जनवरी 2023 को 'जल विजन 2047' कॉन्फ्रेंस को सम्बोधित करते हुए देश के प्रधानमंत्री माननीय श्री नरेन्द्र मोदी ने कहा कि जल संरक्षण से जुड़े अभियानों में हमें जनता जनार्दन को सामाजिक संगठनों को और सिविल सोसायटी को ज्यादा से ज्यादा जोड़ना होगा। हालांकि आज जियो मैपिंग और जियो सेंसिंग जैसी तकनीक जल संरक्षण के कार्य में महत्वपूर्ण भूमिका निभा रही हैं और इस कार्य में विभिन्न स्टार्टअप भी सहयोग कर रहे हैं परंतु फिर भी इस संदर्भ में नागरिकों का जागरूक होना बहुत आवश्यक है। भारत के नागरिकों द्वारा स्वच्छ भारत अभियान को भी इसी प्रकार सफल बनाया गया है। सरकार ने संसाधन जुटाए वाटर ट्रीटमेंट प्लांट और शौचालय बनाने जैसे अनेक कार्य किए लेकिन अभियान की सफलता तब सुनिश्चित हुई जब जनता ने सोचा कि गंदगी नहीं फैलानी है। इस अभियान से जब सब लोग जुड़े और जनता में चेतना और जागरूकता आई तभी यह अभियान सफल हो सका। जनता में यही सोच जल संरक्षण के लिए भी जगाने की आज महती आवश्यकता है।

इसी प्रकार राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ के पूजनीय सर संघचालक श्री मोहन भागवत

जी ने 'सुजलाम अंतरराष्ट्रीय सेमिनार' को संबोधित करते हुए जल का संयमित उपयोग करने एवं जल को बचाने का आह्वान किया। उक्त सेमिनार देश में चलाए जा रहे 'सुमंगलम' नामक कार्यक्रमों की एक शृंखला का भाग है। इसका मुख्य उद्देश्य प्रकृति के पांच मूल तत्वों या 'पंचमहाभूत'

- पृथ्वी जल अग्नि वायु और अंतरिक्ष की शुद्धता को सुरक्षित रखने की अनूठी भारतीय अवधारणा को प्रस्तुत करना है। पर्यावरण संकट पर भारत सहित पूरी दुनिया में गहरा संकट देखने को मिल रहा है। इस महासंकट से निजात दिलाने में भारत सक्षम है। आईए पहले जल संकट की लगातार गम्भीर होती समस्या को समझने का प्रयास करते हैं। भारत में पूरे विश्व में उपलब्ध ताजे जल स्रोत का मात्र 4 प्रतिशत भाग ही मौजूद है जबकि विश्व की कुल जनसंख्या के 18 प्रतिशत भाग को भारत में जल उपलब्ध कराया जा रहा है। केंद्रीय जल आयोग के अनुसार वर्ष 2010 में देश में मौजूद कुल ताजे जल स्रोतों में से 78 प्रतिशत का उपयोग सिंचाई के लिये किया जा रहा था जो वर्ष 2050 तक भी लगभग 68 प्रतिशत के स्तर पर बना रहेगा। वर्ष 2010 में घरेलू कार्यों में उपयोग होने वाले जल की मात्रा 6 प्रतिशत थी जो वर्ष

2050 तक बढ़कर 9.5 प्रतिशत हो जाएगी। इस प्रकार भारत में कृषि क्षेत्र जल का सबसे बड़ा उपयोगकर्ता बना रहेगा ताकि भविष्य के लिये पर्याप्त खाद्यान्न की उपलब्धता बनी रहे। भारत के लगभग 198 मिलियन हेक्टेयर फसल क्षेत्र का लगभग आधा हिस्सा ही सिंचित है। सिंचाई

के लिये सर्वप्रमुख स्रोत के रूप में भूमिगत जल (63 प्रतिशत) का उपयोग किया जाता है जबकि नहर (24 प्रतिशत) जलकुंड/टैंक (2 प्रतिशत) एवं अन्य स्रोत (11 प्रतिशत) भी इसमें अंशदान करते हैं। इस प्रकार भारतीय कृषि में सिंचाई का वास्तविक बोझ भूमिगत जल पर है। समग्र स्थिति यह है कि 256 जिलों के 1592 प्रखंड भू-जल के संकटपूर्ण अथवा अति-अवशोषित स्थिति में पहुंच गए हैं। इसी प्रकार जल संकट से जूझ रहे दुनिया के 400 शहरों में से शीर्ष 20 में 4 शहर (चेन्नई पहले कोलकाता दूसरे मुंबई 11वें तथा दिल्ली 15वें स्थान पर हैं) भारत में हैं। संयुक्त जल प्रबंधन सूचकांक के अनुसार देश के 21 शहर जीरो ग्राउंड वाटर स्तर पर शीघ्र ही पहुंच सकते हैं। देश में प्रतिवर्ष औसतन 110 सेंटीमीटर बारिश होती है एवं बारिश के केवल 8 प्रतिशत पानी का ही संचय हो पाता है शेष 92 प्रतिशत

पानी बेकार चला जाता है। भूजल का उपयोग इतनी बेदरती से किया जा रहा है कि आज देश के कई भागों में हालात इतने खराब हो चुके हैं कि 1000 फुट तक जमीन खोदने के बाद भी जमीन से पानी नहीं निकल पा रहा है। एक अंतरराष्ट्रीय संस्था द्वारा जारी रिपोर्ट के

अनुसार पूरे विश्व में उपयोग किए जा रहे भूजल का 24 प्रतिशत हिस्सा केवल भारत में ही उपयोग हो रहा है। यह अमेरिका एवं चीन दोनों देशों द्वारा मिलाकर उपयोग किए जा रहे भूजल से भी अधिक है। इसी कारण से भारत के भूजल स्तर में तेजी से कमी आ रही है। हम बचपन से देखते आ रहे हैं कि भारत के पहाड़ी इलाकों में कई स्थानों पर बहुत पुराने पानी के चश्मे थे। साथ ही मैदानी क्षेत्रों में जल से भरपूर कूएँ बावड़ियाँ होती थीं। चश्मों में बहुत स्वादिष्ट पानी रहता था। गर्मियों में भी वह पानी कभी सूखता नहीं था। देश में इतनी बड़ी दुर्घटना कभी चर्चा का विषय नहीं बनी यह हम सब जागरूक नागरिकों के लिए चिंता का विषय होना चाहिए। ऐसा कहा जा रहा है कि भारत में विदेशों से बीजों का आयात कर जो पौधे लगाए गए हैं उनमें से कई पौधे नकारात्मक ऊर्जा वाले व

हानिकारक हैं। इन पौधों से हवा पानी भूमि प्रदूषित हो रही है एवं प्राणियों के स्वास्थ्य शरीर मन पर गम्भीर दुष्प्रभाव हो रहे हैं। भारत में जो भी विदेशी पौधे लगाये जा रहे हैं उन्हें लगाने के पूर्व वनस्पति वैज्ञानिकों द्वारा प्रयोगशाला में इनकी विधिवत जांच की जानी चाहिये और उसके बाद ही कोई पौधा भारत की धरती पर लगाने की अनुमति दी जानी चाहिये। उक्त के साथ ही देश की खाद्य सुरक्षा को प्रभावित किए बिना सिंचाई स्तर पर पानी के उपयोग को नियंत्रित करना आवश्यक है। ड्रिप एवं स्प्रींकलर तकनीक को प्रभावी ढंग से लागू करके प्रति एकड़ सिंचाई के लिए पानी की खपत में 40 प्रतिशत तक की कमी की जा सकती है। ऐसी फसलें जिन्हें लेने में पानी की अधिक आवश्यकता पड़ती है जैसे गन्ने एवं अंगूर की खेती आदि को पानी की कमी वाले इलाकों में धीरे-धीरे कम करते जाना चाहिए और इन्हें देश के उन भागों में स्थानांतरित कर देना चाहिए जहां हर वर्ष अधिक वर्षा के कारण बाढ़ की स्थिति निर्मित हो जाती है। उदाहरण के तौर पर गन्ने की फसल को महाराष्ट्र एवं उत्तरप्रदेश से बिहार की ओर स्थानांतरित किया जा सकता है। देश की विभिन्न नदियों को जोड़ने के प्रयास भी प्रारम्भ किए जाने चाहिए जिससे देश के एक भाग में बाढ़ एवं दूसरे भाग में सूखे की स्थिति से भी निपटा जा सके। विभिन्न स्तरों पर पाइप लाइन में रिसाव से बहुत सारे पानी का अपव्यय हो जाता है इस तरह के रिसाव को रोकने हेतु भी सरकार को गम्भीर प्रयास करने चाहिए। आज आवश्यकता इस बात की भी है कि हम घर में कई छोटे छोटे कार्यों पर ध्यान देकर भी पानी की भारी बचत करें। जैसे दांतों पर ब्रश करते समय सीधे नल से पानी लेने के बजाय एक डब्बे में पानी भरकर ब्रश करें शेव करते समय चालू नल के इस्तेमाल की जगह एक डब्बे में पानी भरकर शेव करें स्नान करते समय शॉवर का इस्तेमाल न करके बालटी में पानी भरकर स्नान करें घर में कपड़े धोते समय नल के पानी को चालू रखते हुए कपड़े धोने के स्थान पर बालटी में पान भरकर कपड़े धोएं एवं (1) टॉयलेट में फ्लश की जगह पर बालटी में पानी का इस्तेमाल करें। एक अनुमान के अनुसार इन सभी छोटे छोटे कार्यों पर ध्यान देकर प्रति परिवार प्रतिदिन 300 लीटर से अधिक पानी की बचत की जा सकती है।

अधिक नींद आने के कारण, काम में मन न लगना

दुनिया भर में करीब तिहाई जनसंख्या अनिद्रा की शिकार है। पर, ऐसे भी लोग हैं, जिन्हें हर समय नींद आती रहती है और किसी काम में मन नहीं लगता। अगर आपके साथ ऐसा है तो यह हाइपरसोमनिया हो सकता है! हाइपरसोमनिया एक स्लीप डिऑर्डर है, जिसमें रात में बहुत नींद आने के बाद भी सुबह उठने में भी परेशानी होती है। इससे पीड़ित लोगों को सारा दिन नींद आती रहती है, चाहे काम कर रहे हों या बात कर रहे हों। दिक्रत तब होती है कि जब दिन में 1-2 बार झपकी लेने के बाद भी तरोताजा महसूस नहीं करते। यह जीवन के लिए घातक स्थिति नहीं है, लेकिन इससे जीवन की गुणवत्ता प्रभावित होती है और कई रोगों का खतरा बढ़ जाता है।

दो तरह के स्लीप डिऑर्डर प्राइमरी हाइपरसोमनिया = यह सोने और जागने की क्रिया को नियंत्रित करने वाले मस्तिष्क के तंत्र में खराबी आने से होता है। सेकेंडरी हाइपरसोमनिया = यह उस स्थिति का परिणाम होता है, जिसके कारण गहरी नींद नहीं आती और थकान होती है। जैसे स्लीप एपनिया, इसके कारण रात में सांस लेने में परेशानी होती है और कई बार नींद खुलती है। कई दवाओं, कैफीन और एल्कोहल का अधिक मात्रा में सेवन भी हाइपरसोमनिया का कारण बन सकता है। थाइरॉइड और किडनी की परेशानियों में भी ऐसा होता है। इन लक्षणों से पहचानें हाइपरसोमनिया का सबसे प्रमुख लक्षण

है लगातार थकान बनी रहना। अधिक नींद लेने के बाद भी सुबह उठने में परेशानी होना। इसके अलावा ऊर्जा की कमी, चिड़चिड़ापन, एंग्जाइटी, भूख न लगना, सोचने और बोलने में परेशानी होना, बेचैनी व चीजों को याद न रख पाना आदि लक्षण देखने को मिलते हैं। कारण स्लीप डिऑर्डर नैक्रोप्लास्टी (दिन में उनींदापन महसूस करना) और स्लीप एपनिया (रात में नींद में सांस रुक जाना)। लगातार कई रातों तक नींद पूरी न हो पाना। शिफ्ट जॉब में काम करना मोटापा और शारीरिक सक्रियता की कमी नशीली दवाओं व शराब का सेवन

कैफीन का अधिक मात्रा में सेवन सिर में चोट लग जाना या कोई न्यूरोलॉजिकल समस्या कुछ दवाओं का असर आनुवंशिक कारण कई मानसिक और शारीरिक समस्याएं जैसे अवसाद, हाइपो-थाइरॉइडिज्म और किडनी संबंधी रोग। जांच व उपचार हर समय बहुत नींद आती है तो तुरंत डॉक्टर को दिखाएं। डॉक्टर आपके सोने-उठने के समय, अवधि, खानपान की आदतों, भावनात्मक समस्याओं और स्वास्थ्य स्थिति के बारे में पूछेंगे। डॉक्टर कुछ जरूरी टेस्ट कराने के लिए भी कह सकता है जैसे ब्लड टेस्ट, कम्प्यूटेड टोमोग्राफी स्कैन (सीटी स्कैन), पोलि-सोमनोग्राफी (स्लीप टेस्ट)। अधिक गंभीर मामलों में इलेक्ट्रोइन्सेफैलोग्राम (ईईजी) कराने की सलाह दी जाती है। इसके अलावा नींद के दौरान हृदय की धड़कनों, सांसों और मस्तिष्क की गतिविधियों पर नजर रखी जाती है। मरीज की स्थिति के अनुसार ही उन्हें दवाएं दी जाती हैं। क्या होता है नुकसान डायबिटीज= हाइपरसोमनिया से

डायबिटीज का खतरा बढ़ जाता है। जो लोग हर रात में नौ घंटे से अधिक सोते हैं, उनमें डायबिटीज की आशंका उन लोगों की तुलना में 50 फीसदी अधिक होती है, जो सात घंटे की नींद लेते हैं। डिप्रेसन= अत्यधिक सोने से अवसाद के लक्षण और गंभीर हो सकते हैं। दिन में उनींदापन और किसी काम पर ध्यानकेंद्रित न कर पाना अवसाद को और बढ़ा देता है। मोटापा= अध्ययन कहते हैं कि जो लोग लगातार छह वर्षों तक हर रात 9-10 घंटे की नींद लेते हैं, उनमें मोटापे का खतरा, उन लोगों की तुलना में 21 प्रतिशत तक बढ़ जाता है, जो 7-8 घंटे की नींद लेते हैं। इसके अलावा अधिक सोने वालों में सिरदर्द व कमर दर्द की समस्या भी अधिक होती है। कम उम्र में मृत्यु का खतरा भी बढ़ता है। कैसे बचें नियत समय पर सोएं। आठ घंटे से अधिक न सोएं। नियमित व्यायाम करें। एल्कोहल व कैफीन का सेवन कम करें। पौष्टिक खाना खाएं। योग और ध्यान करें। गैजेट्स का इस्तेमाल कम करें।

एक ब्लड टेस्ट से मिलेगी डिमेंशिया की जानकारी

अब डिमेंशिया का काफी पहले पता लगाया जा सकेगा। बढ़ती उम्र से जुड़ी भूलने की इस बीमारी का पता दो दशक पहले ही चल जाएगा। एक हालिया अध्ययन के मुताबिक साधारण ब्लड टेस्ट के जरिए बीमारी के लक्षण दिखने से 16 साल पहले ही डिमेंशिया की जांच की जा सकेगी। इस तरह रोग की आहत से पहले ही रोग का पता चल सकेगा और वक्त रहते रोकथाम कर पाना संभव होगा।

दरअसल शोधकर्ता लंबे समय से यह जानते हैं कि डिमेंशिया की बीमारी में एक निश्चित प्रोटीन की मात्रा बढ़ जाती है, जो मस्तिष्क की कोशिकाओं में लीक होने के बाद सेरेब्रोस्पाइनल फ्लूइड में चला जाता है लेकिन इस प्रोटीन को कैसे मापा जाए, इस बारे में पता नहीं लगा सके थे। मगर, वैज्ञानिकों का कहना है कि वह रक्त जांच में अब इस प्रोटीन को डिटेक्ट कर सकते हैं। इतना ही नहीं, इस प्रोटीन के स्तर के साथ ही उसके बढ़ने की गति की भी जांच की जा सकती है। टेस्ट में देखा जा सकेगा कि क्या प्रोटीन उसी गति से बढ़ रहा है, जिस गति से मस्तिष्क के न्यूरोन खत्म हो रहे हैं और सस्ता, आसान और अच्छा है ब्लड टेस्ट।

सेंट लुई में वाशिंगटन यूनिवर्सिटी स्कूल ऑफ मेडिकल की टीम द्वारा किए गए इस अध्ययन के बाद वैज्ञानिकों का कहना है कि ब्लड टेस्ट बेहद आसान है। इसके परिणाम अच्छे हैं, फास्ट है और सबसे बड़ी बात सस्ता है। क्लिनिक में ब्रेन कंडीशन की रूटीन जांच में यह ब्लड टेस्ट अहम भूमिका निभा सकता है। प्रोटीन की जांच करने वाला यह ब्लड टेस्ट मिडिल एज में किया जाएगा। ठीक उस अवस्था से पहले, जब अधिकतर लोगों में एल्जाइमर जैसी बीमारी का पता चलता है।

शुरुआती लक्षणों का पता लगाया जा सकेगा वैज्ञानिकों को उम्मीद है कि यह परीक्षण अल्जाइमर के शुरुआती लक्षणों और अन्य न्यूरोडिजेनरेटिव डिऑर्डर का पता लगाने में मददगार साबित होगा। कुछ वर्षों में इसे क्लिनिक में इस्तेमाल होते देखा जा सकेगा। वैज्ञानिकों का कहना है कि अभी हम उस पड़ाव पर नहीं हैं, जहां इस जांच के बाद व्यक्ति को कह सके कि पांच साल बाद आपको डिमेंशिया होगा। लेकिन, उस कदम की ओर बढ़ जरूर रहे हैं और जल्द कामयाबी मिलने की संभावना है।

लाइलाज है डिमेंशिया-इससे जूझ रहे रोगी की याददाश्त में कमी आ जाती है और संज्ञानात्मक बोध कम हो जाता है। न्यूरोन में देखी गई कमी-अध्ययन में हिस्सा लेने वाले प्रतिभागियों में दोषपूर्ण जीन वैरिएंट वाले 40 लोग थे। अपनी पिछली क्लिनिकल जांच के दो साल बाद उनका ब्रेन स्कैन और संज्ञानात्मक परीक्षण हुआ। शोधकर्ताओं ने पाया कि जिन प्रतिभागियों के प्रोटीन में दो साल के अंतराल पर जादुई इजाफा हुआ, उनके उनके मस्तिष्क में न्यूरोन की कमी और सिकुड़न भी देखी गई। मेमोरी टेस्ट और संज्ञानात्मक परीक्षण में भी उनकी प्रस्तुति खराब निकली। साधारण ब्लड टेस्ट किट से किया परीक्षण-परीक्षण में न्यूरोफिलामेंट नाम के प्रोटीन का पता लगाया गया है। आमतौर पर मस्तिष्क की कोशिकाओं के क्षतिग्रस्त या मृत होने के बाद यह प्रोटीन रक्त और सेरेब्रोस्पाइनल फ्लूइड में लीक होता है। लक्षण प्रकट होने से 16 साल पहले बीमारी का पता चलना बहुत प्रारंभिक प्रक्रिया है, लेकिन हम अंतर देख पाए हैं। यह उन मरीजों की पहचान करने के लिए एक अच्छा प्रीक्लिनिकल बायोमार्कर हो सकता है, जिनमें इस बीमारी से जुड़े लक्षण पनप रहे हैं।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Globally, political events in one region can impact the global economy, stock markets, currencies, bond markets, and the lives of ordinary citizens.

Gondia - Globally, the last week of May 2026 was a highly sensitive and volatile period for the global economy, geopolitics, and financial markets. During this period, US-Iran tensions in West Asia, instability in global energy markets, uncertainty about central bank policies, rising signs of inflation, foreign investor selling, and monsoon fears deeply impacted the Indian and international stock markets. This week served as an example of how interconnected the modern global economy is and how political events in one region can impact stock markets, currencies, bond markets, and the lives of ordinary citizens worldwide. Whereas, from June 1, 2026, government oil companies have increased the price of 19 kg commercial LPG cylinder by Rs 42. Along with this, the price of 5 kg cylinder has also been increased by Rs 11. There has been no change in the price of domestic gas cylinder. This increase will directly affect hotels, restaurants and small businessmen. The stock market also declined on June 1. Sensex fell by 508 points and closed at 74,267, while Nifty fell by 165 points to 23,383. The biggest concern was that 25 out of 30 Sensex stocks closed in the red. This means that the decline wasn't limited to a few select stocks, but was widespread across the entire market. When I, Advocate Kishan Sanmukhdas Bhavani, Gondia, Maharashtra, analyzed the national and international economic and stock market trends for the week, the week began on May 25th on a relatively positive note. News of a possible agreement and ceasefire between the United States and Iran brought relief to investors. This led to a "risk-on" sentiment in global markets. Japan's Nikkei index reached historic levels, and markets in South Korea and Hong Kong also saw gains. Investors believed that normalizing oil supplies through the Strait of Hormuz would ease the global energy crisis and reduce inflationary pressures. Consequently, Asian and European

markets saw an initial rally. However, this optimism was short-lived. On May 26th, news of new US military operations and attacks involving Iran reinvigorated markets. Investors began to realize that the West Asia crisis was far from over. Oil prices began to fluctuate again, and demand for safe-haven dollars and government bonds surged. The euphoria of the previous day in global markets suddenly turned to caution.

Friends, throughout this week, the biggest influence on global markets was oil prices and the situation in West Asia. The US-Iran conflict, which lasted until 2026, had already impacted global energy supply chains. The Strait of Hormuz is one of the world's most important oil routes. When there is a threat of its closure or disruption, oil prices rise worldwide. However, by May 29th, the possibility of a ceasefire agreement increased, and oil prices experienced a sharp decline. Brent crude fell by approximately 19 percent compared to the end of April. This signaled to investors that energy costs could decline in the future and pressure on global inflation could ease.

Friends, on the other hand, the situation in Europe remained relatively complex. The European economy is facing two simultaneous challenges: slow economic growth and rising inflation. In economic terms, this is known as "stagflation." The European Central Bank faces the challenge of whether to raise interest rates to control inflation or adopt a dovish policy to support the weakening economy. Economic indicators released in the last week of May further exacerbated this dilemma.

Friends, this week was particularly important for India as both domestic and international pressures were simultaneously evident. Investors initially hoped that if the West Asian crisis eased, India would benefit from lower oil prices. India imports a large portion of its energy needs, so a drop in oil prices directly impacts the current ac-

count deficit, inflation, and fiscal balance. However, by the end of the week, the Indian stock market witnessed a massive sell-off. On May 29, the Sensex fell nearly 1,092 points, and the Nifty fell 359 points to below 23,550. This decline was not solely due to technical factors; it was driven by a combination of economic and political factors.

Friends, the primary reason was the persistent selling by foreign institutional investors. When global investors perceive increased risk in a country or region, they shift their investments to safer assets. In India, foreign investor selling put particular pressure on the banking, financial, and metals sectors.

Friends, the second reason was the fear of a weak monsoon. India's agriculture is still heavily dependent on the monsoon. If rainfall is less than normal, food grain production could be affected, potentially leading to a rise in food inflation. Investors viewed this as a potential economic risk. Consequently, concerns grew in agriculture-based industries, consumer companies, and sectors dependent on rural demand. The third reason was global uncertainty. Although news of the US-Iran agreement was emerging, investors were not convinced that the crisis had completely ended. New military action or political disputes could destabilize oil markets at any time. Therefore, investors in Indian markets considered it appropriate to book profits. Friends, this week also made it clear in Indian markets that despite the relatively strong domestic economy, the impact of global capital flows is extremely significant. India's growth rate, consumption demand, and corporate earnings remain strong, but foreign capital outflows could drag markets down in the short term.

Friends, from a broader perspective of the Indian economy, the Finance Ministry's Monthly Economic Review made it clear that the country's fundamental economic condition remains strong. Nevertheless, crude oil prices, in-

flation, and the monsoon remain the biggest risks. If oil prices rise, transportation, fertilizer, electricity, and manufacturing costs will increase. This will directly impact consumer prices. Furthermore, if the monsoon remains weak, food prices could rise. The combined impact of these two factors could impact the Reserve Bank of India's monetary policy.

Friends, the role of central banks globally also played a significant role in shaping market direction. Investors were closely watching US PCE inflation data, GDP data, and employment indicators. If US inflation remains high, the Federal Reserve could keep interest rates high for a longer period. This impacts capital markets worldwide, as higher US interest rates encourage investors to withdraw funds from emerging markets and invest in the US. Currency markets were also highly sensitive during this period. The dollar fluctuated constantly between strength and weakness. When the threat of war increased, the dollar strengthened as investors considered it a safe haven. When news of peace talks emerged, the dollar came under pressure, and investment in riskier assets increased. Thus, foreign exchange markets reacted sharply to geopolitical events.

Friends, experts believe that the last week of May 2026 wasn't just a stock market story, but a reflection of the complexities of the global economic system. While artificial intelligence and technological innovations enthused investors, war, energy crises, inflation, and climate risks heightened uncertainty. Leading global bankers and investors also warned that the biggest current threat is not merely economic but geopolitical. The US-Iran conflict, the Russia-Ukraine war, global trade tensions, and rising defense spending will determine the direction of economic growth in the coming years.

Friends, this had a positive impact on international stock markets.

Major indices in Japan, South Korea, Hong Kong, and Europe rose. Investors in the US markets also breathed a sigh of relief as falling energy prices meant pressure on the Federal Reserve to raise interest rates might ease. Consequently, buying in technology and growth-based companies increased. Companies involved in artificial intelligence remained a key investor attraction in the US stock market. Shares of companies like Dell Technologies surged. Investors believed that AI-based investments would become a key source of future earnings growth. This sent the Nasdaq and S&P 500 soaring to new record levels. However, experts warned that this rally could prove unsustainable if global tensions escalate or inflation rises again.

Thus, if we analyze the above narrative, we will find that the week of May last week, 2026, demonstrates how politics, war, energy, climate, technology, and financial markets are deeply intertwined in the modern global economy. Tensions in West Asia and potential peace talks influenced oil prices; oil influenced inflation expectations; inflation influenced central bank policies; and these policies determined the direction of stock markets and capital flows. Foreign investor selling in India, monsoon fears, and global uncertainties pressured markets, while internationally, AI-based companies and hopes for peace kept investors optimistic. In the coming months, it will be crucial to observe the direction the situation in West Asia, global inflation, US Federal Reserve policy, and India's monsoon play out, as these factors will determine the future course of the global and Indian economies.

-Compiler, Author -Tax Expert, Columnist, Literary Expert, International Writer, Thinker, Poet, sangeet madhyma, CA (ATC), Advocate Kishan Sanmukhdas Bhawnani, Gondia, Maharashtra 9284141425

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

The Science of Sweat: Your Body's Natural Cooling System

Sweat is something most of us experience every day, especially during hot weather, exercise, or moments of stress. While many people view sweating as an inconvenience, it is actually one of the body's most remarkable survival mechanisms. Without sweat, humans would struggle to regulate body temperature, maintain physical performance, and survive in warm environments. Understanding the science of sweat reveals how the body works tirelessly to keep us healthy and balanced.

The human body functions best at a temperature of around 37°C (98.6°F). Everyday activities such as walking, running, or even digesting food generate heat. External factors like high temperatures and humidity can also raise body temperature. If this heat is not removed, the body's internal systems can become disrupted, leading to overheating and potentially dangerous conditions such as heat exhaustion or heatstroke.

This is where sweat comes into play. The skin contains millions of sweat glands that produce a wa-

tery fluid composed primarily of water, along with small amounts of salts, minerals, and other substances. When sweat reaches the skin's surface and evaporates into the air, it carries heat away from the body. This process, known as evaporative cooling, is one of the most efficient methods of temperature regulation in nature.

Humans possess two main types of sweat glands: eccrine and apocrine glands. Eccrine glands are distributed across most of the body and are primarily responsible for regulating temperature. They produce the clear, watery sweat that appears during exercise or hot weather. Apocrine glands, found mainly in the armpits and groin, become active during emotional stress, anxiety, or excitement. Their secretions contain additional organic compounds that can contribute to body odor.

Contrary to popular belief, sweat itself is nearly odorless. The characteristic smell associated with sweating occurs when bacteria living on the skin break down compounds present in sweat. Different

individuals host different communities of skin bacteria, which is why body odor varies from person to person.

Sweating also plays a role in maintaining the body's fluid and electrolyte balance. Along with water, sweat contains sodium, potassium, and other minerals. During prolonged exercise or exposure to extreme heat, substantial amounts of these substances can be lost. This is why athletes and people working outdoors are encouraged to stay hydrated and replenish electrolytes when necessary.

From an evolutionary perspective, sweating has given humans a significant advantage. Unlike many mammals that rely primarily on panting to cool themselves, humans have developed an extensive network of sweat glands. This adaptation allows efficient cooling during prolonged physical activity. Some scientists believe that the ability to sweat extensively helped early humans become successful endurance hunters, capable of traveling long distances in hot climates.

Sweat is not only linked to temperature regulation; it is also connected to emotions. Many people notice sweaty palms before an exam, a job interview, or a public speech. This response is controlled by the sympathetic nervous system and forms part of the body's "fight-or-flight" mechanism. Sweaty hands can improve grip, which may have provided an evolutionary advantage during moments of danger.

Modern science is uncovering even more uses for sweat. Researchers are developing wearable sensors that analyze sweat to monitor health conditions. These devices can measure glucose levels, hydration status, electrolyte concentrations, and other biological markers without the need for blood samples. Such innovations could transform healthcare by providing continuous, non-invasive monitoring of various medical conditions.

However, sweating is not always normal. Excessive sweating, known as hyperhidrosis, can affect quality of life and may require medical treatment. Conversely, insuffi-

cient sweating can impair the body's ability to cool itself and increase the risk of overheating. Understanding these conditions helps physicians diagnose and manage related health issues.

The science of sweat demonstrates that this everyday phenomenon is far more important than it appears. Every drop of sweat represents a sophisticated biological response designed to protect the body from heat, maintain internal balance, and support physical performance. What may seem like a simple inconvenience is actually one of the body's most effective tools for survival.

The next time perspiration forms on your forehead during a hot day or a workout, it is worth remembering that your body is performing an extraordinary act of biological engineering—keeping you cool, healthy, and alive through the remarkable science of sweat.

Dr Vijay Garg Retired Principal? Educational columnist Eminent Educationist street kour Chand MHR Malout Punjab

What the death of great teaches us

The passing of celebrated personalities around the world draws millions into mourning - flowers laid at memorials, heartfelt tributes pouring in, and a collective sense of loss that transcends borders. These moments of grief reveal something profound: that certain individuals carve themselves so

deeply into human hearts that their absence feels like a wound to the world itself.

Yet beyond the tears and tributes lies a deeper invitation - one that most of us decline. Each such departure is, in truth, a mirror held up to our own lives. If we were wise, we would pause and ask ourselves:

Am I living meaningfully?

Am I leaving something worthwhile behind? These events carry within them the quiet whisper of a higher order, nudging us toward self-reflection and moral awakening. Seen rightly, the death of a great soul is not merely an ending - it is a rung on a ladder, an opportunity to rise higher in our own consciousness and conduct.

Sadly, human nature in this age is deeply lethargic. The jolt of grief stirs something noble within us briefly. We feel moved to be better, kinder, more purposeful. But this feeling, like white froth on murky water, quickly fades. The noise of daily ambition and petty preoccupations returns, and we sink back into our familiar slumber, unchanged.

And yet, the lesson remains, patient and enduring. No matter one's worldview or philosophy, one truth stands undeniable: a life devoted to love, compassion, and selfless service to the suffer-

ing leaves the deepest and most lasting impression on humanity.

Wealth, power, and fame erode with time - but genuine kindness and devoted service to others etch themselves permanently into the memory of the world.

This is why millions weep for those they have never personally met. They are not mourning a body - they are mourning a spirit that elevated them.

This very observation raises a searching question. If a human being is nothing more than flesh, blood, and brain, then whom exactly do we mourn when that body lies lifeless and cold? To whom do we pray for peace? Why do virtues like compassion, love, and selflessness feel so distinct - so often in conflict - with our purely physical impulses and desires? Does not a person sometimes willingly sacrifice their very body for a moral cause, suggesting that something within us stands apart from and above the

material?

When one considers these questions honestly, alongside the vast body of accounts relating to near-death experiences, out-of-body states, and reincarnation, a compelling conclusion begins to emerge. The true actor behind the drama of life is not the body but the soul - a non-material, conscious entity that wears the body as a costume and uses it as an instrument to act, experience, and evolve. The body enables sensation; the soul gives meaning.

Embracing this truth transforms everything. Sorrow loses its stranglehold. Pettiness loses its appeal. Life gains urgent and beautiful purpose. Most importantly, this truth reminds us that our time here is not guaranteed. We must not postpone the good we intend to do, the love we mean to give, or the service we hope to render. Death teaches us, above all, to truly live - and to live well, beginning now.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

Long-awaited reckoning in Karnataka

The question is not just who sits in the CM's chair — it is whether this transition will heal Karnataka Congress or deepen its fault lines. It was on the card, a transition waiting to happen. Karnataka chief minister Siddaramaiah has finally resigned, clearing the way for DK Shivkumar to take over the reins of Congress-led Karnataka government. Make no mistake, it was not

a voluntary act of stepping down on some flimsy grounds but a pressure from all corners, including high command, that led to his resignation. The veteran, who had once vowed to serve his full term, relented — though not without resistance. The party offered him a Rajya Sabha seat, but the veteran leader expressed no interest in shifting to national politics. His parting words

to the press — “High Command asked, so I have given my resignation.” But the big question is what led to this moment? Indeed, the MUDA land allotment controversy loomed large, adding urgency to this moment. The Karnataka High Court dismissed Siddaramaiah's petition challenging the Governor's sanction of prosecution against him in the alleged MUDA scam case,

leaving him legally exposed and politically vulnerable. The case had gifted an issue to the BJP, which made the most of it. Yet the resignation was also the culmination of a two-year tug-of-war. When Congress swept to power in 2023, a power-sharing deal had been tacitly understood — Siddaramaiah first, Shivakumar to follow. Shivakumar is seen as a powerful organisational leader with significant influence among party workers and Vokkaliga voters. For Congress, this transition is both a risk and an opportunity. Karnataka remains the party's most important governed state — a showcase of its guarantee-driven governance model and a base from which to counter the BJP nationally. Party insiders believe the leadership shift, if executed smoothly, could help Congress avoid internal friction and project unity ahead of upcoming political battles. Shivakumar brings formidable organisational muscle and fundraising clout. His Vokkaliga identity also addresses a caste arithmetic gap the party has long needed to plug. But the risks are real. Siddaramaiah's AHINDA coa-

lition — an acronym for minorities, backward castes, and Dalits — was the bedrock of Congress's 2023 landslide.

His loyalists are numerous, ambitious, and not guaranteed to transfer their allegiance smoothly. The new CM will need to manage a restless cabinet, navigate continued legal turbulence around the MUDA case, and deliver on the five guarantee schemes without fiscal overreach — all while keeping the party united ahead of the 2028 assembly election. Is all well in Karnataka Congress? True, the party has managed this succession without a floor revolt — which is itself no small achievement. But managed transitions in Indian politics have a way of producing delayed reckonings. Siddaramaiah is no ordinary backbencher. He will remain an MLA with a mass base, and a strong opinion. DK Shivakumar inherits a government in reasonable health but with considerable turbulence ahead. His test will be whether he can hold the coalition together, shield the party from the BJP's MUDA offensive, and prove that Congress' Karnataka story has a second, compelling chapter.

As Myanmar's President Min Aung Hlaing visits India, strategic imperatives appear to be outweighing democratic principles

Myanmar's President Min Aung Hlaing is in India on his five-day maiden visit. The controversy and protests started even as he landed in Bodh Gaya on Saturday. The optics were meticulously choreographed, but the baggage the President carries is simply too heavy to be whitewashed. Here was a man who led a coup against a democratically elected government in 2021, receiving ceremonial honours from the world's largest democracy. In February 2021, military chief Min Aung Hlaing overthrew Myanmar's democratically elected government, arresting Aung San Suu Kyi on flimsy charges. But this time, the resistance was sizeable. The junta has lost control of over half the country's territory. Desperate to project legitimacy, the military has staged heavily restricted, staggered elections — widely dismissed as a sham - with the NLD dissolved and major rebel groups boycotting the process entirely, leaving Myanmar's political crisis far from resolution.

INDIA'S STRATEGIC GAMBLE WITH MYANMAR'S JUNTA

Yet to dismiss India's decision to host him as a moral contradiction would be simplistic. It is a bid to balance the geopolitics of the region and engage with a regime that rules an important neighbour. India shares 1,643 kilometres of border with Myanmar. Across that frontier lie insurgent groups, drug-trafficking networks,

and the shadow of Chinese influence. No Indian government, regardless of its ideological persuasion, can afford to look away from Naypyidaw simply because its leader came to power through a coup. Three imperatives have consistently driven India's Myanmar calculus. First, instability in

Myanmar spills directly into India's North-East. Managing that volatility requires engagement, not isolation. Second, India's Act East policy — its strategic pivot towards South-East Asia - depends critically on Myanmar as its land bridge. The Kaladan Multi-Modal Corridor, the India-Myanmar-Thailand Highway, and the Sittwe Port are not

abstract diplomatic assets; they are concrete infrastructure projects that India has spent years and considerable resources building. Third, and perhaps most urgently, China looms large. Beijing has embedded itself deeply in Myanmar's economy. For India, allowing the junta to drift entirely into China's orbit is simply not an option.

New Delhi engaged with the junta through the 1990s. History, it seems, keeps repeating itself, but it also carries warnings. By legitimising Min Aung Hlaing, India risks being seen as an enabler of a regime that has prosecuted a brutal civil conflict and conducted deeply contested elections. The National Unity Government and exiled communities in Delhi are already protesting New Delhi's decision to host the President. The deeper question is whether India's engagement actually moves Myanmar towards a genuine democratic transition — or whether it merely allows the junta to garner international respectability while continuing business as usual at home. New Delhi would argue that engagement beats isolation.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

THE ROLE OF STEM

In the twenty-first century, the world is undergoing a rapid digital transformation. Smartphones, artificial intelligence, robotics, cloud computing, renewable energy systems and space exploration are changing the way people live, work, communicate, and learn. At the heart of all these developments lies STEM—Science, Technology, Engineering and Mathematics. Governments, educational institutions and industries across the globe are giving special importance to STEM education because it is the driving force behind innovation, economic growth and societal progress.

Science helps us understand the natural world through observation, experimentation and research. It provides solutions to challenges related to health, environment, agriculture and energy. The development of vaccines, modern medicines, climate studies and sustainable farming techniques are all products of scientific knowledge. In an era where global challenges such as climate change and public health crises require urgent attention, scientific literacy has become more important than ever.

Technology has revolutionized every aspect of modern life. From digital banking and online education to artificial intelligence and smart cities, technology has transformed how societies function. The COVID-19 pandemic demonstrated the importance of technology when millions of people relied on digital platforms for work, education, healthcare and communication. As technology continues to evolve, the demand for skilled professionals who can develop, manage and improve technological systems is growing rapidly.

Engineering plays a crucial role in converting scientific knowledge into practical solutions. Engineers design and build infrastructure, transportation systems, communication networks, machines and innovative products that improve human life. Whether it is constructing environmentally friendly buildings, developing electric vehicles, or creating advanced medical equipment, engineering contributes significantly

to economic development and societal well-being. Mathematics forms the foundation of science, technology and engineering. It develops logical thinking, analytical skills, and problem-solving abilities. Mathematical concepts are essential in data analysis, computer programming, financial management, scientific research and technological innovation. In today's data-driven world, mathematics helps individuals make informed decisions and solve complex problems efficiently.

The increasing emphasis on STEM

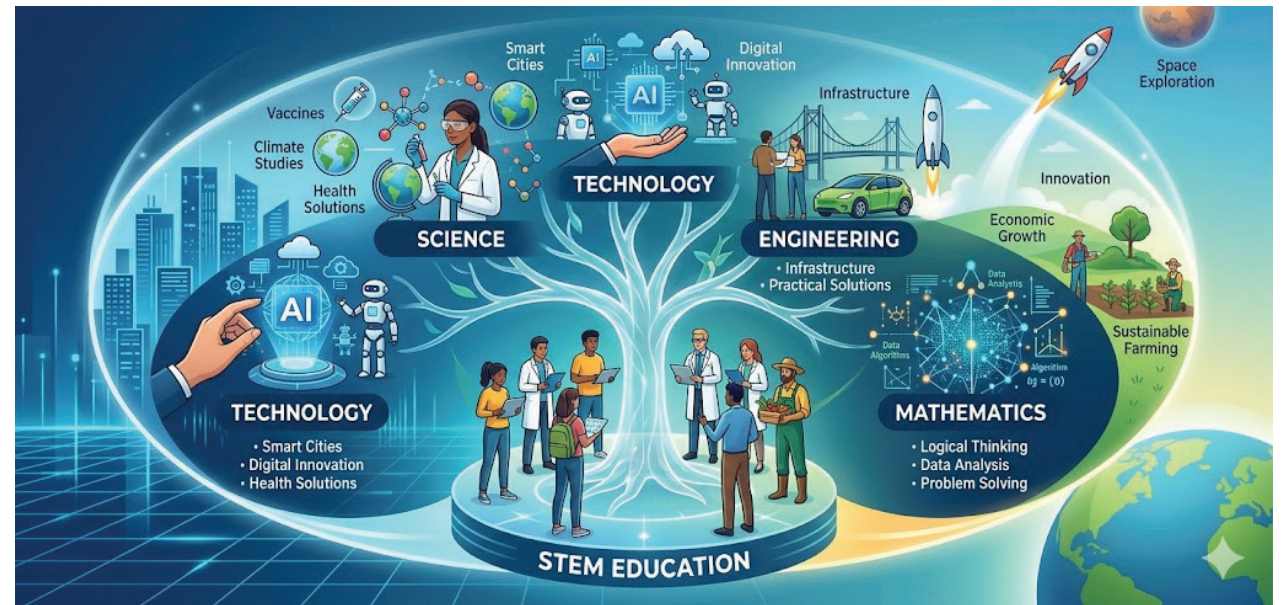
**SURINDERPAL SINGH
PUNJAB.**

education is largely driven by the demands of the modern economy. Industries are seeking workers who possess critical thinking, creativity, collaboration and technical expertise. Many of the fastest-growing careers are in STEM-related fields such as software development, data science, cybersecurity, artificial intelligence, biotechnology and renewable energy. Countries that invest heavily in STEM education are better positioned to com-

The hidden health cost of emotional disconnection

Many illnesses are not merely diseases of the body — they are expressions of an unheard mind. A significant part of human suffering today can be prevented, not only through medicine, but through awareness, emotional expression, and genuine human connection. There is a quiet illness entering our homes. It carries no fever, appears in no diagnostic report, and yet settles invisibly into daily life — in missed conversations, in growing emotional distance between people who once shared everything effortlessly. In today's world, we measure love through responsibility — through how much we provide, how hard we work, how secure a future we build. These intentions are genuine. But somewhere along the way, we have replaced presence with provision.

This absence is felt most deeply by those who rarely demand attention — our elders. Their meals are provided, medicines managed, comfort ensured. Yet emotional care remains missing. They sit quietly, near windows, watching time pass — not seeking entertainment, but connection. What they often

pete in the global knowledge economy and foster innovation. Another reason for promoting STEM is its role in encouraging innovation and entrepreneurship. STEM education equips students with the ability to identify problems, develop solutions and create new products and services. Many successful startups and technological breakthroughs have emerged from individuals with strong STEM backgrounds. By nurturing curiosity and creativity, STEM prepares young people to become future innovators and leaders. STEM also plays a vital role in addressing global challenges. Issues such as climate change, food security, clean en-

ergy, sustainable development and public health require scientific and technological solutions. A workforce skilled in STEM disciplines is essential for developing innovative strategies to tackle these challenges and improve the quality of life for future generations. However, STEM education should not be viewed solely as a pathway to employment. It also promotes scientific temper, rational thinking and informed citizenship. In an age of misinformation and rapidly changing technologies, STEM knowledge enables individuals to evaluate information critically and participate responsibly in society. In conclusion, the growing impor-

tance of STEM reflects the needs and realities of the modern digital world. Science, Technology, Engineering and Mathematics are not merely academic subjects; they are powerful tools that drive innovation, economic prosperity and social progress. As the world is becoming increasingly interconnected and technology-driven, investing in STEM education is essential for preparing future generations to meet emerging challenges and seize new opportunities. A strong STEM foundation will not only shape successful careers but also contribute to building a smarter, more sustainable, and prosperous world.

hear instead are familiar words: “I am busy,” “Work is too much.” These are not unkind words. They come from responsibility. But over time, they replace emotional connection with explanation. Because love is not only measured in effort — it is felt in presence. The World Health Organisation recognises that loneliness among older adults is not merely an emotional concern, but a serious health risk linked to depression, cognitive decline, and increased medical dependency. Loneliness does not remain only in the mind — it begins to shape the body. This pattern is not limited to elders.

Within relationships too, when emotional needs go unmet, they rarely surface as direct communication. Instead, they emerge as irritation, withdrawal, or unexplained physical symptoms — fatigue, headaches, persistent discomfort. What appears as overreaction is often an unspoken need for closeness. A simple hug, a few minutes of undivided attention, can resolve what no argument can. There is a deeper truth rarely acknowledged. In some families, attention increases when illness ap-

pears — people gather, conversations slow, concern becomes visible. Unconsciously, a connection forms: *when I am unwell, I am seen.* Over time, this emotional adaptation may shape behaviour. Medical visits begin serving a dual purpose — not only for physical care, but for moments of togetherness. The root cause is not medical.

It is emotional absence. When emotional needs remain consistently unmet, a quiet cycle begins — loneliness leads to physical discomfort, which brings temporary attention, only for loneliness to return. This cycle may gradually increase medical dependency, even when no purely physical cause exists. What can interrupt this cycle is not complexity — it is consistency. A few minutes of undivided attention daily, genuine listening, simple questions asked with real interest — these are not small gestures. They are emotional anchors. Before illness becomes the only language through which someone is heard, we have the chance to listen earlier. Because no one should have to fall sick just to feel seen.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor

Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

From Individual Tragedy to National Mass Movement: Transforming World No Tobacco Day into a Year-Round Crusade Against the "Sweet Poison"

Gondia-World No Tobacco Day is celebrated globally every year on May 31. Every year on this occasion, speeches are made, oaths are taken, posters are put up and the ill effects of tobacco are discussed. But a bitter question stands before us today: can this symbolic event of just one day stop the terrible epidemic that is poisoning the bodies of millions of people every day with cancer, heart disease, stroke and deadly lung diseases? In a vast democratic country like India, issues like the Citizenship Act, reservation, corruption, farmers' problems, language disputes, water, forest, and land issues, Mandal-Kamandal politics, the Jan Lokpal movement, women's safety, environmental protection, inflation, unemployment, and regional identities have all taken the form of major mass movements. Millions of people take to the streets, debates take place in Parliament and Legislative Assemblies, governments bow down, and policies change. But through this article, I, Advocate Kishan Sanmukhdas Bhawnani, Gondia, Maharashtra, want to ask the government, administration, and society why tobacco, which devastates millions of families every year, has still not become a major political and social movement. When a family's breadwinner dies of tobacco-related cancer, when a child's father dies prematurely due to gutkha or cigarettes, when a mother sees her young son succumb to nicotine addiction, it ceases to be merely a personal tragedy but a matter of national concern. A close relative of mine also died of tobacco-related cancer. The suffering of thousands of such families indicates that tobacco prohibition needs to be transformed not just into a health campaign but into a broader social, cultural, and political movement.

Friends, if we consider the larger movement against tobacco and drugs, the tobacco prohibition movement needs to be equated with such movements. The history of Indian democracy has witnessed that when an issue gains the form of a mass movement, it influences government policies, laws, and social behavior. The JP movement of 1974 (Total Revolution Movement), the Mandal Commission reservation movement of 1990, the Ram Janmabhoomi movement of the 1980s and 1990s,

the anti-corruption Jan Lokpal movement led by Anna Hazare in 2011, the anti-Citizenship Amendment Act (CAA) movement of 2019-20, the farmers' movement against agricultural laws in 2020-21, the Patidar reservation movement, the Jat reservation movement, the Maratha reservation movement in various states in 2015 and thereafter, and the movements related to caste, social, and regional identities in various states in recent years have proven that organized public pressure can become an important medium for change in a democratic system. These movements not only influenced political discourse but also forced governments to reconsider their policies. Social, caste-related, and reservation-related movements are constantly in the headlines in many parts of the country, including Manohar Jarang's movement that began in Maharashtra today, May 30, 2026. This demonstrates that when the public connects an issue to their existence, rights, or future, it can transform into a massive force. Therefore, why hasn't such a movement against tobacco and drugs been raised by any political, social, or individual organization? This is a question worth pondering.

Friends, the nature of addiction has rapidly changed over the past decade. Once limited to bidis, cigarettes, and tobacco pouches, this business is now being presented to youth under the guise of cutting-edge technology. E-cigarettes, vapes, nicotine pods, flavored hookahs, nicotine pouches, and various electronic smoking devices are being promoted as symbols of modern lifestyle. The tobacco industry has realized that if it wants to capture the new generation, it must transform its product. Therefore, many vaping devices today resemble pen drives, smart gadgets, electronic pens, or stylish accessories. Teens and young adults perceive them as symbols of modernity, independence, and social status. Nicotine is being presented as a sweet poison through chocolate, strawberry, blueberry, vanilla, mint, and other attractive flavors. This strategy is not only commercial but also psychological, as addiction is facilitated through taste and appeal.

Friends, the most worrying aspect

is that these modern products are often misrepresented as less harmful than traditional cigarettes. Many young people assume that vaping is safe, whereas scientific studies indicate that the aerosol emitted from e-cigarettes is laden with numerous harmful chemicals, including nicotine. Nicotine itself is a highly addictive substance. Furthermore, the long-term effects of the metals, chemicals, and other elements used in many devices are still under research. Therefore, it would not be scientifically correct to say that modern electronic smoking is completely safe. In reality, it is a new mask for addiction, aimed at attracting young people and expanding the market. The most frightening aspect of this tobacco and nicotine epidemic is that its victims are not only the users. Passive smoking is taking the lives of millions of innocent people who have never even touched a cigarette or tobacco. Smoke emitted in homes, offices, restaurants, public places, and vehicles enters the bodies of those nearby. Its effects are even more severe on children, pregnant women, the elderly, and those with compromised health. When someone smokes in a public place, they not only harm their own health but also violate the health rights of others. This is why passive smoking is considered not just a question of individual behavior, but a matter of public health and social responsibility.

Friends, many experts believe that deaths caused by passive smoking cannot be simply attributed to accidents or personal misfortune. This is a situation in which innocent people become victims of illness and death due to the habits of others. Smoke contains thousands of chemicals, including many carcinogens. This is why laws banning smoking in public places have been enacted worldwide. However, laws are only effective when enforced strictly and honestly. In India, many places have smoking ban laws, but enforcement remains a challenge.

Friends, it is a crucial question why the anti-tobacco struggle has not yet become a mass movement. The first reason is that tobacco does not cause immediate death. Unlike road accidents, violence, or natural disasters, its effects are not

immediately apparent. It slowly destroys the body from within. Cancer, heart disease, and lung disease develop over years. Therefore, public outrage never erupts in a sudden, explosive form. The second reason is the vast economic structure of the tobacco industry. Numerous interests related to cultivation, production, distribution, and tax revenue are involved. The third reason is social acceptance. Many people consider tobacco consumption a matter of personal choice, while its impact impacts the entire society. The fourth reason is the gap between awareness and implementation. Laws exist, warnings exist, but behavior change has not reached the desired level. Friends, controlling tobacco and other addictions in India isn't solely the responsibility of the Health Department. The Police Department, State Excise Department, Health and Family Welfare Department, Education Department, Women and Child Development Department, Social Justice and Empowerment Department, Narcotics Control Agencies, local bodies, district administrations, and various regulatory bodies play a crucial role. Just as action has been taken against officials in many states in cases of deaths due to illicit alcohol, there is a need to ensure accountability for the effective enforcement of tobacco control laws. When banned products are openly sold in areas, when tobacco is sold near schools, or when rules prohibiting smoking in public places are not enforced, simply enacting laws is not sufficient. Effective monitoring, regular inspections, public participation, and a clear system of accountability are essential.

Friends, the biggest challenge today is that the new generation has come to view addiction as a symbol of modernity and status. Due to social media, films, digital culture, and peer pressure, many teenagers believe that vaping or smoking makes them more attractive, mature, or modern. The reality is quite the opposite. Medical science indicates that nicotine addiction can affect brain development, especially during adolescence. In some cases, serious lung diseases linked to e-cigarettes have been reported, which have been studied in-

ternationally in specialized medical fields. It is clear that the attractive veneer of modern addiction does not conceal its hidden risks. Therefore, the need now is not just for awareness but for a broader renaissance of social consciousness. Anti-addiction education in schools and colleges must be made more effective. Parents must communicate openly with their children. The media must expose the tobacco industry's misleading propaganda. Doctors, teachers, religious leaders, social organizations, and public representatives must work together to create an environment where tobacco consumption is viewed not as a social prestige issue but as a health risk. Just as campaigns like Swachhata Abhiyan, Save the Girl Child, Polio Eradication, and Road Safety achieved widespread success through public participation, tobacco prohibition can also be transformed into a national public campaign.

So, if we study and analyze the entire above description, we will find that the true purpose of World No Tobacco Day is not just to spread awareness for a single day, but to strengthen a year-long social commitment. If we do not understand the changing strategies of tobacco and nicotine, if we do not recognize the masks of modern addiction, and if we do not make collective efforts to protect youth from its trap, future generations will pay a heavy price. The anti-tobacco struggle is not just a question of health, but of human dignity, social justice, economic security, and the protection of future generations. The time has come to transform this campaign not just into a memorial day or a government program, but into a powerful national public awareness movement. Because addiction can never be a matter of pride; it erodes the consciousness of individuals, families, and society. Saying no to tobacco is not just a personal decision, but an important step towards building a healthy and responsible society.

-Compiler, Author-Tax, Expert, Columnist, Literary Person, International Writer, Thinker, Poet, sangeet madhyma, CA (ATC), Advocate Kishan Sanmukhdas Bhawnani, Gondia, Maharashtra 9284141425

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.

Promote your business with TalkShow

We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instagram
LinkedIn
Tiktok

No ned to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

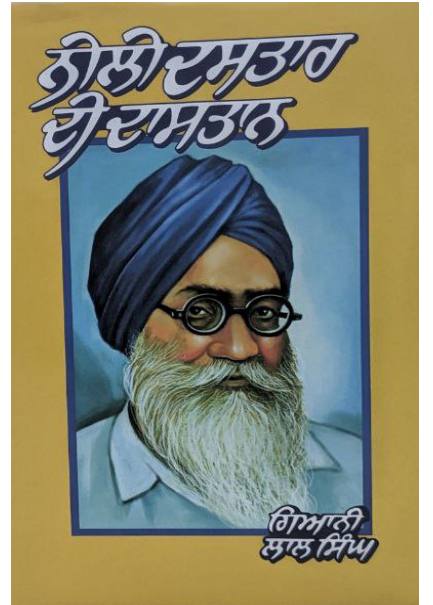
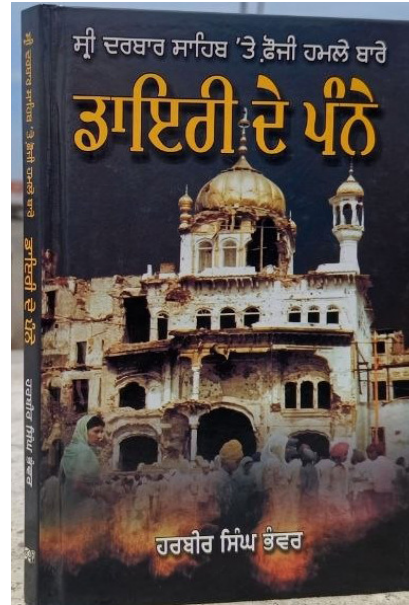
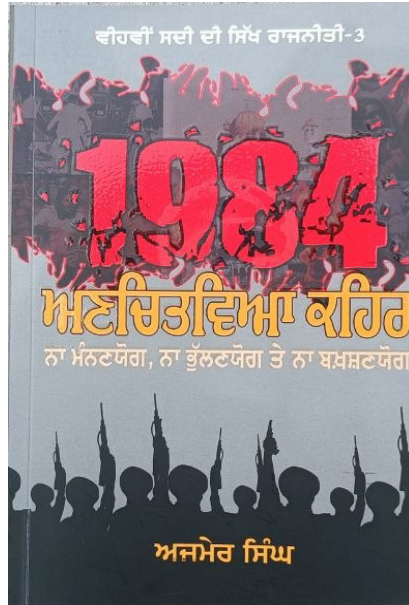
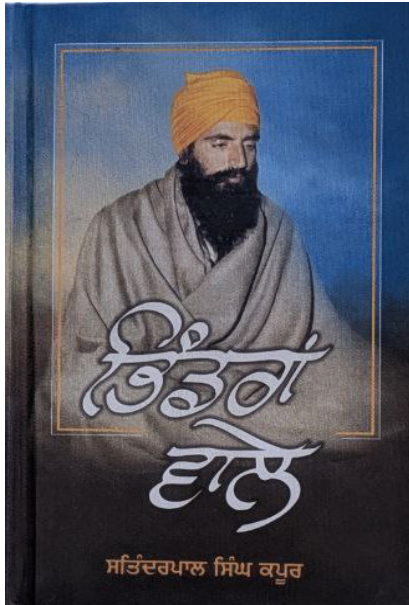
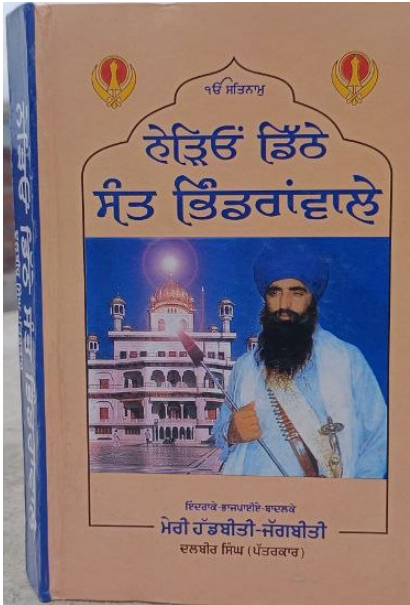
Contact immediately

+1 201-312-4180, +1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com

Email- preetnamausa@gmail.com

ਜੂਨ 1984- ਸਾਕਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ : ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਰੰਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਸਾਂਭਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੌਮਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੂਨ 1984 ਇੱਕ ਐਸੀ ਘਟਨਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਸਿੱਖ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਛੱਡਿਆ। ਪਰ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕੀ ਅਸੀਂ 1984 ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ? ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਣਾਈਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਗਣਿ ਬਣਾਈ ਹੈ?

ਦੇਸ਼ ਤੋਂ! ਇਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਰਾਂਗੇ ਉਹਨਾਂ 7 ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਜੂਨ 1984 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਚਲੋ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ
1) **ਨੀਲੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਦਸਤਾਨ**
ਜੂਨ 1984 ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਉਸ ਮੌਕੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿਵੇਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੋਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ 1984 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਾਰੋਲ ਕਿਵੇਂ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੋ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ 256 ਪੰਨੇ ਅਤੇ 10 ਅਧਿਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਛੱਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਤੋਂ ਲੈ ਜੂਨ 1984 ਦਾ ਸਾਕਾ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਸਮੇਤ 1992 ਦੇ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਤੱਕ ਦਾ ਹਾਲ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਿੱਚ ਪਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਿਤਾਬ ਪੂਰੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਵੇ? ਲਿਖਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, 'ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਬਣਿਆ ਰਹਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੋਹਿਆ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੈ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਤੇ, ਬਿਜਲੀ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਲੋਨੀ ਹੈ। ਸਦੀਵੀ ਅਮਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।'

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਨੀਲੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਦਸਤਾਨ', ਅਤੇ ਇਹ ਗਿਆਨੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਮੂਲਕ ਕਿਤਾਬ ਹੈ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

2) **ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ**
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਹੀ ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਸੀ? ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸੰਨ 1983 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਵਾਰ ਛਪੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਸੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

5 ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ 20 ਅਧਿਆਏ ਹਨ ਅਤੇ 280 ਪੰਨੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਮਰਪਤ ਹੈ 'ਉਹਨਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਹਿੱਤ ਸੀਸ ਦਿੱਤੇ' ਸਤੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੀਜਾ, ਸੋਧਿਆ ਅਤੇ ਵਧੇ ਵਾਲਾ ਅਡੀਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਾਤਰ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅੱਖਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, 'ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਾ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਏਜੰਟ ਹੈ? ਜਾਂ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਏਜੰਟ ਹੈ? ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਦਾ ਏਜੰਟ ਹੈ? ਕੀ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਿਰੋਕਾਰੀ ਬਾਬੇ, ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ?'

ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ' ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਗਲ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ — ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖ਼ੈਰ! ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ਕੀ ਹੈ — ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ?

3) **ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ**
ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੂਨ 1984 ਵਿੱਚ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੀਜੀ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ। 'ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਮਰਪਤ ਹੈ 'ਉਹਨਾਂ ਸਮੂਹ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਫ਼ੌਜੀ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਸਹਾਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਏ' ਇਹ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ 1 ਜੂਨ ਤੋਂ 30 ਜੂਨ 1984 ਤੱਕ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹੱਡ ਗੁੰਝੀ ਗਿ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗਿ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਲੌਗੋਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿ. ਜ਼ੈਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫ਼ੌਜ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੁੱਟ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਟੌਹੜਾ ਵੱਲੋਂ ਇਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ 176 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਅਡੀਸ਼ਨ ਛੱਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕਮਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਇੱਕ ਟਾਈਮਲਾਈਨ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ ਹਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤ ਰਹੀ ਸੀ?

4) **ਨੇੜਿਉਂ ਡਿੱਠੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ**
ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਨਹੀਂ,

ਨੇੜਿਉਂ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲਿਖਤ ਦਾ ਰੰਗ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ 'ਮੇਰੀ ਹੱਡ-ਬੀਤੀ ਅਤੇ ਜਗ-ਬੀਤੀ' ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 2000 ਸੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਜੋ ਮਈ 2024 ਤੱਕ ਗਿਆਰਾਂ ਅਡੀਸ਼ਨ ਛੱਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ 480 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੁਪਤ ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਛਾਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੂਨ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 1999 ਤੱਕ ਦਾ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਤ ਜੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ, ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ, ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਅਰੰਭਲੇ ਲੇਖ

ਇਕਵਾਕ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਮੋ. 947 876 7620

ਲੰਮੇਰੇ ਹਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਛੋਟੇ ਲੇਖ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਡੀਂ ਹੰਡਾਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਜੱਗ-ਬੀਤੀਆਂ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਝੰਜੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਨੇੜਿਉਂ ਡਿੱਠੇ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ' ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹਨ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਤਰਕਾਰ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਚਲਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

5) **ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂ-ਬਹੁ ਜੂਨ 84 ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ**

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕੀ 1984 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਉਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਇਹ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਫਰਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ 'ਜੂਨ 1984 ਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਬੱਚੇ, ਸਿੰਘ-ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹੈ।' ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਲੇਖਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਯੂ.ਐੱਨ.ਆਈ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਚਲਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵੀ। ਉਸਨੇ ਜੋ ਦੱਖਿਆ, ਹੰਡਾਇਆ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਹੂਬਹੂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਰੀਬ 408 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਕੁੱਲ 5 ਕਾਂਡ ਹਨ ਅਤੇ 6 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅੰਤਿਕਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਮੀਡੀਆ/ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘੜੇ ਗਏ ਜਾਂ ਘੜੇ ਰਹੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਨੂੰ ਹੂ-ਬਹੂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤੋਂ! ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਰੂ-ਬਹੁ ਜੂਨ 84 ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ' ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹੈ ਸ੍ਰ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ। ਜੂਨ 84 ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਤਾਬ ਹੈ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਲੈਂਸ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

6) **1984 ਅਣਚਿਤਵਿਆ ਕਹਿਰ - ਨਾ ਮੰਨਣਯੋਗ, ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ ਬਖ਼ਸ਼ਣਯੋਗ**
ਕਈ ਵਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜ਼ਖ਼ਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ 6ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ, ਸਿੱਖ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਉੱਤੇ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 1984 ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਤਰੀਖ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

432 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 12 ਅਧਿਆਏ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੁੱਲ 77 ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਅਧਿਆਏ ਹਨ, ਜੋ ਬੜੀ ਬਾਰੀਕਬੀਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੂਨ 1984 ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ 1984 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਮੀਕਰਨਾਂ 'ਤੇ ਬੜੀ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ- 1984 ਅਣਚਿਤਵਿਆ ਕਹਿਰ - ਨਾ ਮੰਨਣਯੋਗ, ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ ਬਖ਼ਸ਼ਣਯੋਗ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਹੈ ਸ੍ਰ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹਨ, ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਪਏਰਸਪੈਦਿਟਵ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

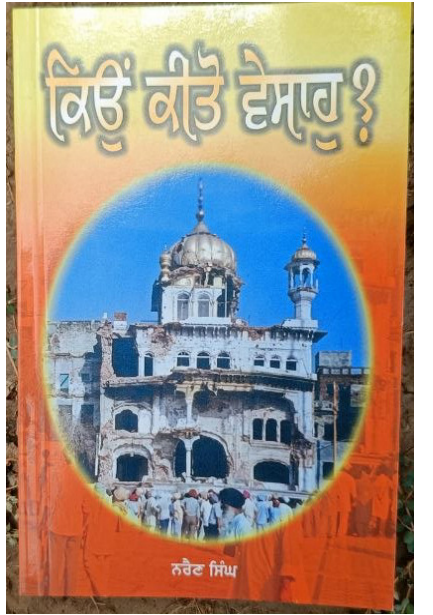
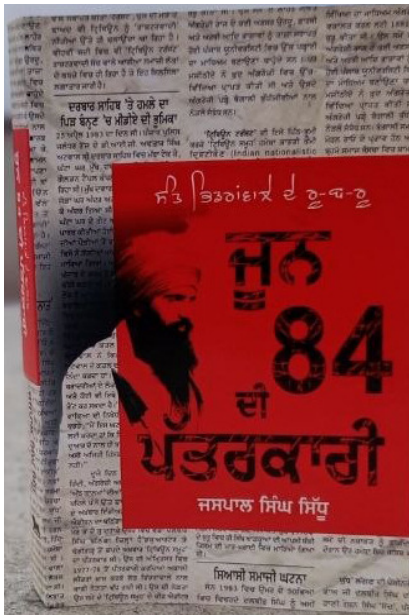
7) **ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ ਵੇਸਾਹੂ?**

ਛੋਟੀ ਕਿਤਾਬ ਪਰ ਵੱਡੇ ਖੜੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਵਾਲ। ਜਿਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਮੈਂ ਅੱਜ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ, ਸਿੱਖ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ 1947 ਦਾ ਬਟਵਾਰਾ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 192 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਅਧਿਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ:

ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਬੀਤੀ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਬੀਤੀ ਜੂਨ 1984 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਬੀਤੀ ਇਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ

ਕਈ ਵਾਰੀ ਛੋਟੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਛੱਡ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ, 'ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ ਵੇਸਾਹੂ?' ਜੋ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2022 ਤੱਕ 11 ਵਾਰ ਛੱਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਹਨ ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੀਏ, ਸਮਝੀਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਬਣਾਈਏ।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਹ 7 ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੂਨ 1984 ਸੰਬੰਧੀ ਇੱਕ ਡੂੰਘੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਵੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਝਾ ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਦੇ ਯੂਟਿਊਬ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਕਰੋ ਜੀ।

ਚਮਕਦਾਰ ਪੋਸਟਰਾਂ ਹੇਠ ਦੱਬੀਆਂ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ

ਕਾਗਜ਼ੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਇਹ ਵੱਡਾ ਪਾੜਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਿਆਸੀ ਹਕੀਕਤ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਇੰਨਾ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੰਮ ਦਾ ਢੰਡਾ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਿੱਠਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਦੇ ਖੂਨ-ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ-ਪੂਰੇ ਪੰਨਿਆਂ, ਟੀਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਟਾਈਮ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਗਿਣਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਵਹਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੀਡੀਆ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਸਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਹਾਲਾਤ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਿਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਅਸਲ ਬਜਟ ਉੱਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਉਸ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਅਤੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਕੁਝ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਹੋਰਡਿੰਗਾਂ, ਫਲੈਕਸ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਖਰਚਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੋਕੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਜਨਤਕ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਜਨਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਚਮਕਦਾਰ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਦਾ ਮਾਤਰ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਪੋਸਟਰ ਕਲਚਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੈਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੌਕ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਭੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਅਤੇ ਗਲੀਆਂ-ਮੁਹੱਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵਾਲੇ ਪੋਸਟਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਇੰਨੀ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੌੜਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਭਿਆਨਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਸਬੱਬ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕੰਧਾਂ ਅਤੇ ਖੰਭਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦ ਦੇਣ ਦੀ ਇਹ ਦੌੜ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਕੀਕਤ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਅਤੇ ਭਖਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਖ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਟੁੱਟੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਮਕਦਾਰ ਪੋਸਟਰਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਹਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਵੱਡੇ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉੱਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਭਰਮਜਾਲ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਸਲ ਮੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਾਗਜ਼ੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਪਾੜੇ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਫੋਕੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰੋੜਾਂ-ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਉਣ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹੀ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ

ਨਵੇਂ ਕਮਰੇ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬਾਂ ਬਣਾਉਣ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਤਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪੋਸਟਰ ਜਾਂ ਹੋਰਡਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਕਾਗਜ਼ੀ ਪੋਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਚਮਕਦਾਰ ਬੋਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਜਾਗਰੂਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਛਿਪੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ ਆਪ ਥਾਪੜਨ ਲਈ। ਅਸਲ ਸਿਆਣਪ ਕੰਮ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਗ ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੈ।

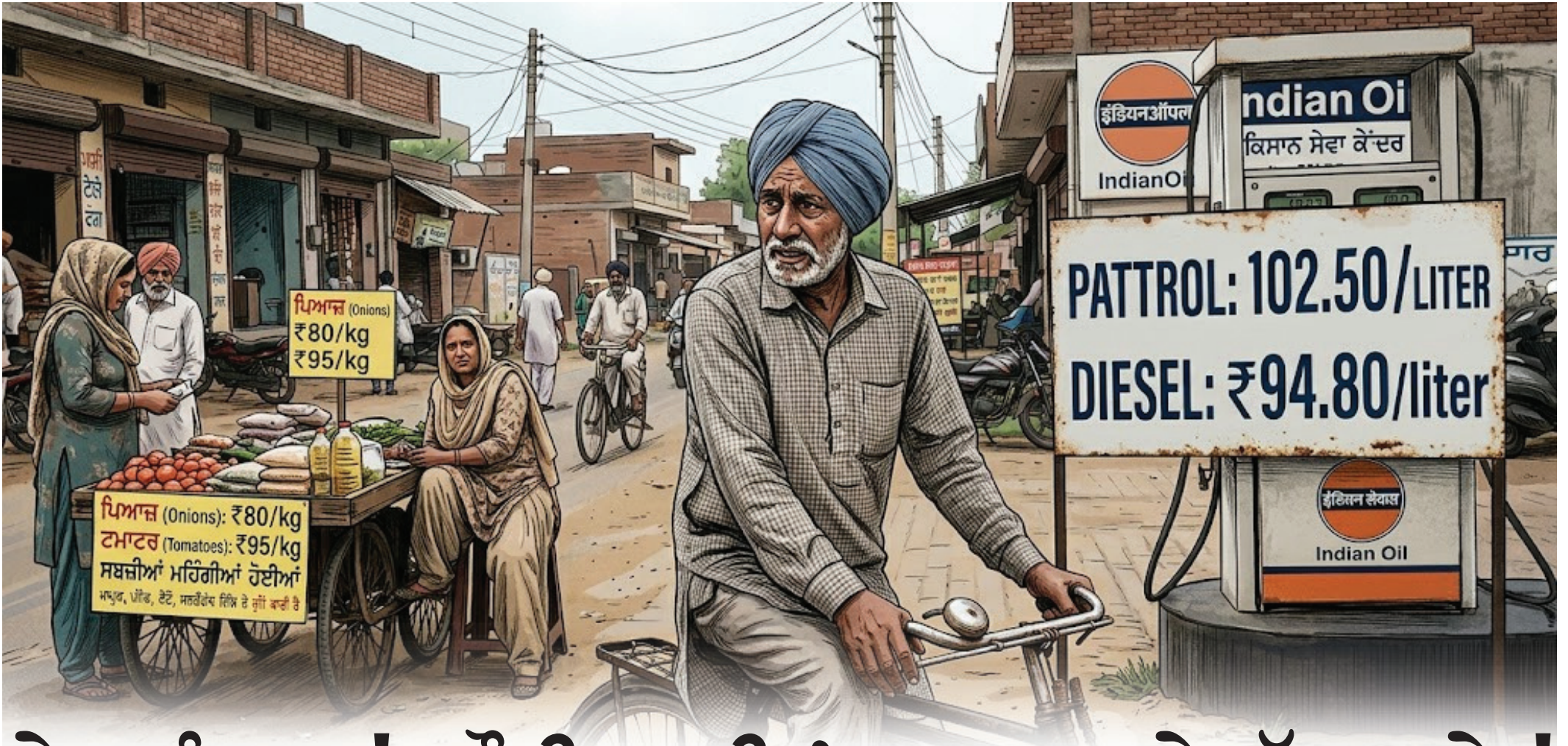
ਚਾਨਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆੱਲਖ , ਪਿੰਡ ਗੁਰਨੇ ਖੁਰਦ (ਮਾਨਸਾ) ਸੰਪਰਕ 9876888177

ਆਓ ! ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ - ਆਬਾਦ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫਲਦਾਰ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ !

ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮਹਾਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਸਾਡੇ ਆਲੇ - ਦੁਆਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ; ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹਰਾ - ਭਰਾ , ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਹਿੱਤ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਹੋਣਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਮੌਸਮ ਆਰੰਭ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇਖਣ, ਸੁਣਨ ਤੇ ਆਸਰ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਭ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਫੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ ਤੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਗੈਰ - ਆਬਾਦ , ਬੰਜਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ @ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਫਲਦਾਰ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਰਹੇਗਾ ਹੀ , ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜੀਵ - ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਹੀ , ਸੁਚਾਰੂ ਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਜੀਵ - ਜੰਤੂਆਂ ਤੇ ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਭੋਜਨ ਸੁਲਭ ਹੋ ਸਕੇਗਾ , ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦੇ ਖਾਸ ਤੌਰ @ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਆਦਿ ਸਾਡੇ ਖੇਤਾਂ , ਫਸਲਾਂ ਆਦਿ ਵੱਲ ਆਉਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਉਜਾੜਾ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਆਦਿ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਉਪਰਾਲਾ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੰਛੀਆਂ - ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਤੇ ਜੀਵ - ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਣ ਬਸੇਰਿਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਭਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡਾ ਪਰਉਪਕਾਰ , ਪੁੰਨ ਅਤੇ ਮਹਾਨਤਾ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੋ ਨਿਬੜੇਗਾ। ਸੋ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਬੇਲਿਆਂ , ਬੰਜਰ ਥਾਵਾਂ , ਵਿਰਾਨ ਥਾਵਾਂ @ਤੇ ਕੁਝ ਫਲਦਾਰ ਪੌਦੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਤੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਬਸਤੀਆਂ ਵੱਲ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਆਓ ! ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਲਦਾਰ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਈਏ , ਇਸ ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਈਏ ਅਤੇ ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰੀਏ।

ਕਾਫੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਰਖਾ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜੰਗਲਾਂ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਗੈਰ - ਆਬਾਦ , ਬੰਜਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ @ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ - ਨਾਲ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਫਲਦਾਰ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਰਹੇਗਾ ਹੀ , ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜੀਵ - ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ @ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਹੀ , ਸੁਚਾਰੂ ਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਜੀਵ - ਜੰਤੂਆਂ ਤੇ ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਭੋਜਨ ਸੁਲਭ ਹੋ ਸਕੇਗਾ , ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦੇ ਖਾਸ ਤੌਰ @ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਆਦਿ ਸਾਡੇ ਖੇਤਾਂ , ਫਸਲਾਂ ਆਦਿ ਵੱਲ ਆਉਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਹਨਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਬੇਲੋੜਾ ਉਜਾੜਾ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਤੇਲ ਸੰਕਟ ! ਅੱਖੀ ਘੜੀ 'ਚ ਹਾਕਮ ਦੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ !

ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਾਲ 2012-13 ਦੌਰਾਨ ਮਹਿੰਗਾਈ ਖਿਲਾਫ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟਦੇ ਹੋਏ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਬਾਬਾ' ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ 2014 ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤਾਂ ਪੈਟਰੋਲ 30-35 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ 'ਬਾਬਾ' ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਹੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹ 'ਬਾਬਾ' ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਦੁਰੀਆਂ-ਤੀਰੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੈਰ, ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਨੂੰ ਕਰੀਬ 12 ਸਾਲ ਹੋ ਚੱਲੇ ਨੇ, ਇਹਨਾਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 28 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਵਧੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਆਮਦਨ ਵਧੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਲੋਕ ਤੋੜ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਇੱਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, 1947 ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 27 ਪੈਸੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1970 ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਪੈਟਰੋਲ 90 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਹੋ ਗਿਆ। 1990 ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 4.20 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 2004 ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 33.71 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ 2008 ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ 51 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚਲੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਲ ਯਾਨੀ ਕਿ 2014 ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 72.43 ਪੈਸੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਤਾਜ਼ਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਮਈ 2026 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 25 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ (2026 ਵਿੱਚ) ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 102 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ 1928 ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਪੈਟਰੋਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਦੋਂ ਮਹਿੰਗ 6 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸੱਤਾ ਬਦਲਦੀ ਗਈ, ਉਦੋਂ ਉਦੋਂ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੇ ਰੇਟ ਵੀ ਵਧਦੇ ਘਟਦੇ ਗਏ।

ਤਾਜ਼ਾ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਝਟਕੇ ਲੱਗ ਰਹੇ ਨੇ। ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ

ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਚਾਰ ਵਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੈਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਈਰਾਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਵਿਚਾਲੇ ਲੱਗੀ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਸੰਕਟ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੇਲੀਅਰ ਦੱਸ ਰਹੇ ਨੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਾਂ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦਾ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿਲਹਾਲ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਲਹਾਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਧ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਖਤਮ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ-ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸੱਤ ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੀ ਛੇ ਤੋਂ ਸੱਤ ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਹਿਸਾਬ ਇਹੋ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਫ਼ੇਲੂ ਜਾਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਤਹਿਸ ਨਹਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਰੇਟ ਵਧਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਨਾਕਾਮੀ ਹੈ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵੱਧ ਅਸਰ ਪਏਗਾ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ 10-15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਰੱਲਾ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਆਹ ਦੇਖੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਘਟਣਗੀਆਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ ?

ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਹੋਰ ਤੇ ਹੋਰ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ

ਕੁੱਝ ਪੈਸੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੂਹ ਦੇਸ਼-ਵਾਸੀ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਟੋਰਦੀਆਂ ਨੇ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ
9569820314

ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਏਨੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਨੇ ਕਿ ਲੋਕ ਕੁੱਝ ਬੋਲਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੜਨ ਲੱਗ ਪਏ ਨੇ। ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਾ ਬਜਟ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਗੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ।

ਜੇਕਰ ਪੈਟਰੋਲ-ਡੀਜ਼ਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜੇਬ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜਗਾ 'ਹਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਗਾ 'ਹਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਲਿਜਾਣਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਹੀ ਲੱਗਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਬੋਝ ਆਮ ਜਨਤਾ ਉੱਪਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭੋਰਾ ਵੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ।

ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਘਟਾਉਣ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਇੱਕ ਪੈਸਾ ਵੀ ਰੇਟ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਡਲ ਈਸਟ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਲੱਗੀ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੇ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵਧੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਦੋਂ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾ ਦਿੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਦਿਆਂ ਹੀ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ

ਇੰਨੀਆਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਕੋਈ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹੱਦ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਕਿ ਲੋਕ ਦੋ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸਾਈਕਲ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੀ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਵੈਸੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਇਹ ਅਣਐਲਾਨੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਜੇਬ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੈਟਰੋਲ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਉਰਜਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਿਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਐਮਕੇ ਗਲੋਬਲ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾ ਫ਼ਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਤੇਲ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ 'ਤੇ ?17 ਤੋਂ ?18 ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਤੱਕ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੀਮਤਾਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਥਿਰ ਰਹੀਆਂ।

ਉਰਜਾ ਮਾਹਿਰ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਈਰਾਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮੁਹੁ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੋਖਮ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਲ ਮਾਰਗ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦਾ 20% ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕੀਮਤਾਂ (ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰੈਂਟ ਕਰੂਡ) ਲਗਾਤਾਰ \$100 ਤੋਂ \$105 ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਰਿਵਾਇਨਰੀਆਂ ਲਈ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀ ਦਰਮਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਨੂੰ

ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ 2.71 ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਲਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਡੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਨਿੱਜੀ ਵਿੱਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਔਸਤ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਖਰਚ 2,400 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਤਾਂ ਬਥੇਰੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਨੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਕੇ ਰੱਖਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਵਾਂਗੇ, ਪਰ ਅਸਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਚਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਲੰਬੇ ਚੌੜੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਰੁਪਇਆ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 96 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਖਾਦਾਂ, ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਰੋਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੱਧ ਰਹੇ ਨੇ, ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਵੱਧ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਉਹ ਕਹਾਵਤ ਸੱਚੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਐਸਾ ਆਵੇਗਾ ਹੱਥ ਨੂੰ ਹੱਥ ਖਾਵੇਗਾ।

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

PRAGUE VIENNA BUDAPEST

6 Night & 7 Days ★★★★★ TOUR

50% OFF 02ND PERSON

2 nights in Prague

2 Nights in Vienna

2 Nights in Budapest

INCLUSIONS (Valid in May - August)

- 06 Nights accomodation in Europe .
- All Breakfast in the hotels.
- Prague : Explore the magical Old Town Square , Astronomical Clock , Charles Bridge , sunset views along the Vltava River , Prague Castle & St. Vitus Cathedral, Lesser Town .
- Vienna : St. Stephen's Cathedral, Hofburg Palace , Tour Schönbrunn Palace & beautiful gardens , Experience traditional Viennese cafés & desserts
- Budapest : Explore Buda Castle & Fisherman's Bastion , Matthias Church , Danube River, Hungarian Parliament Building , Széchenyi Thermal Baths
- Intercity Transfers by Train .
- Airport Tranfers on Private Basis.
- All Tours and Transfers on SIC Basis

\$ 1595

Per Person on
Double
Occupancy

★★★★★★★★★★

50% OFF 02ND PERSON

***** INTERNATIONAL FLIGHT EXCLUDED & TRAVEL INSURANCE HIGHLY RECOMMENDED****

Sunrise Tours & Travel

516-690-1257
516-216-4433

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

ਉਮਰਾ ਦਾ ਹਮਸਫਰ - ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਸੁਹਾਵਣਾ ਸਫਰ

ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦਿਲਾ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਵਾਹਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਅਭਾਗਾ ਦਾ ਬਚਪਨ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੀਤਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਤੋਂ ਕਾਠੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਲੱਗੀ ਚੋਟਾ ਯਾਦਾ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਪੱਕੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਅਣਮੁੱਲੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਜਾਏਗਾ। ਜਿਥੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਕੜੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਬੁਢਾਪੇ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਸੁਹਾਵਣਾ ਤੇ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਅਣਖੋਂ ਹਮਸਫਰ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਤੇ ਉਲਝਣਾ ਭਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਸਾਈਕਲ ਜਰਮਨ ਦੇ ਬਾਰਨ ਕਾਰਲ ਵਨ ਡੈਰਿਸ ਨੇ ਈਜਾਦ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਪੈਡਲ ਤੋਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਫਰੇਮ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ। ਸੰਨ 1817 ਵਿੱਚ ਜਰਮਨ ਦੇ ਸਮਝੂਰ ਸਹਿਰ ਮੈਨਹਾਈਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸਦਾ ਅਗਲਾ ਚੱਕਾ ਛੋਟਾ ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਸੀ ਇਹ ਫਰੇਮ ਲਗਾ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੈਡਲ ਨੂੰ ਪਕੜ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਧਕੇਲ ਕੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਡਲ 1818 ਨੂੰ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਚਲਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਪਰ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਕਾਰਨ ਅਵਾਮ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਜ਼ਰੂਰ ਸਨ।

ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਕਿਰਕਪੈਟਰਕ ਮੈਕਮਿਲਨ ਨੇ 1839 ਵਿੱਚ ਪੈਡਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਫਲ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਛੋਟਾ ਚੱਕਾ ਪਿੱਛੇ ਲਗਾ ਸਰੀਰੇ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਵੱਡੇ ਚੱਕਾ ਵਿੱਚ ਪੈਡਲ ਜੋੜੇ। ਜੋ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਰੰਤੂ ਪੈਕਟੀਲ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਟੈਕਸਟਿਲ ਅਪਰਾਧ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਕਮਿਲਨ ਨੇ ਗਲਾਸਗੋ ਦੇ ਸਹਿਰ ਗੋਰਬਲਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ। ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਜ ਸੀਲਿੰਗ (ਅਸਟ ਰੇਲੀਅਨ ਸਿੱਕੇ) ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। 1860 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪੈਰੀ ਮਿੰਕੋਕਸ ਅਤੇ ਪੈਰੀ ਲੈਲੀਮਿੰਟ ਨੇ ਨਵੀਂ ਵਿਉਂਤ ਲਗਾ ਸਾਈਕਲ ਡੀਜ਼ਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਅਗਲਾ ਵੱਡੇ ਚੱਕਾ ਗਰਾਰੀ (ਕਰੈਂਕ) ਨਾਲ ਘੁੰਮਣ ਯੋਗ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜੋ ਫਰਾਸ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡੁਗਲਸ ਗੁਰਾਸੋ ਕੋਲੋਂ ਲੰਮਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1869 ਵਿੱਚ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਥੋਮਸ ਮੈਕਸਿਲ ਨੇ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦਾ ਟਰਾਈ ਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਬਾਈਸਾਈਕਲ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ

ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਪੈਰਿਸ ਦੇ ਖੋਜੀ ਇਵਗਿਨੀ ਮੀਅਰ ਨੇ ਗਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਚੱਕੇ ਦੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੈਨ, ਰਬੜ ਦਾ ਟਾਇਰ ਤੇ ਸਟੀਲ ਪਾਈਪ ਦੀ ਫਰੇਮ ਫਿੱਟ ਕੀਤੀ। ਅਗਲਾ ਵੱਡਾ ਟਾਇਰ ਚੰਗੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਉੱਚੀ ਕਾਠੀ ਤੇ ਵਜਨ ਦੇ ਸੁਤੰਲਿਨ ਦੀ ਕਮੀ ਜ਼ਰੂਰ ਰੜਕੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉੱਜ 1870-80 ਤੱਕ ਸਧਾਰਨ ਜਾ ਉਚਾ ਟਾਇਰ ਸਾਈਕਲ ਵਜੋਂ ਮਕਬੂਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਹਾ। ਜੇਮਸ ਸਟਾਰਲੈਮ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਗਰਾਰੀਆ ਤੇ ਚੈਨ ਦੇ ਠੁਕਸਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ। ਭਾਂਵੇਂ ਸਾਈਕਲ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਸੋਧ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਕਾਠੀ ਨੂੰ ਨੀਵਾ ਤੇ ਚੱਕਿਆ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਚੱਕੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਪੈਡਲ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜੋ ਕੇ ਸਟਾਰਲੈਮ (ਜੇਮਸ ਦਾ ਭਤੀਜਾ), ਜੇ. ਐਚ. ਲਾਅਸਨ ਤੇ ਸੇਰਗੋਲਡ ਦੀ ਜੀ ਤੋੜ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਛੋਟੀ ਗਰਾਰੀ ਨੂੰ ਚੈਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਾਈਕਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉੱਜ ਛੋਟੇ ਚੱਕਿਆ ਦੀ ਚਾਲ ਵੱਡੇ ਚੱਕੇ ਵਾਂਗ ਨਿਰਵਿਘਨ ਤੇ ਤੇਜ ਗਤੀ ਲਈ ਸਹੀ ਸਾਬਿਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ। 1885 ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਕੰਪਨੀ ਰੋਵਰ ਨੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁਕਿਆ। ਕਰੜੀ ਮੋਹਨਤ ਨਾਲ ਅਧੁਨਿਕ ਸਾਈਕਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਸੀਟ, ਟਾਇਰ, ਟਿਊਬ, ਦੋਹਰੀ ਤਿਕੋਣ ਦੀ ਡਾਇਮੰਡ ਆਕਾਰ ਫਰੇਮ ਲਗਾਈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਵੀਨਤਮ ਖੂਬੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਧ ਗਈ। 1888 ਵਿੱਚ ਜੌਨ ਡਨਲੋਪ ਨੇ ਟਾਇਰ ਤੇ ਟਿਊਬ ਦੀ ਖੋਜ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। 1889 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰੇਸਿੰਗ ਸਾਈਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਗਏ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਇਰਲੈਂਡ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਰੇਸਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। 1890 ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬੈਕ ਪੈਡਲ ਬ੍ਰੇਕ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬ੍ਰੇਕਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। 1898 ਵਿੱਚ ਬਿਲੀਅਰਡ ਐਮ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਏ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਤਰੀਫ ਹੋਈ, ਲੋਕ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬ੍ਰੇਕ ਵਰਤਣ ਲੱਗੇ। ਸਵੀਡਨ

ਦੇ ਇੰਜਨੀਅਰ ਫੈਡਰਿਕ ਅਤੇ ਬਿਰਜਰ ਨੇ 1892 ਪੈਡਲਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਅਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਫਤਾਰ ਵਧੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਗਰਾਰੀ ਤੇ ਜੋਰ ਘੱਟ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਨਿਮਾਣਾ ਖੱਟਿਆ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। 1904 ਵਿੱਚ ਚਾਰਲਸ ਰੋਲਸ ਅਤੇ ਹੈਨਰੀ ਰੋਇਸ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੋਈ। ਉਹਨਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇੰਜਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। 1906 ਵਿੱਚ ਰੋਇਲ ਰੋਇਸ 1948 ਲੈਂਡ ਰੋਵਰ 1970 ਰੋਜ ਰੋਵਰ ਵਰਗੀਆਂ ਲਗਜਰੀ ਗੱਡੀਆਂ ਵੀ ਬਣਾਈਆਂ। 1870 ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਘਰਾਣਿਆਂ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨ ਘੋੜਾ ਬੱਝੀ ਜਾ ਘੋੜਾ ਕਾਰਾਂ ਹੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਮੋ 78374 90309

ਸਨ। ਸੋ ਨਵੇਂ ਵਾਹਨ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿਚਾਵ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਸੀ। ਉਚ ਵਰਗ ਨੇ ਰੇਸਿੰਗ ਅਤੇ ਟੂਰ ਕਲੱਬ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਲਏ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਈਕਲ ਰੇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ। 1888 ਨੌਟਿੰਗਮ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਰੈਲੇ ਬਾਈਸਾਈਕਲ ਕੰਪਨੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਸੀ। ਸਾਲ ਵਿੱਚ 20 ਲੱਖ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਵਰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਸਧਾਰਨ, ਫਿਟਨੈਸ, ਮੁਊਨਟੇਨ, ਰੈਸਿੰਗ, ਟੂਰਿੰਗ, ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ, ਕਿਰੂਸਰ ਅਤੇ ਬੀ ਐਮ ਐਕਸ ਸਾਈਕਲ ਰੋਜਮਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਰੀਕਸਬਿੱਟ, ਫੋਲਡਿੰਗ, ਫਿਕਸ ਗਿਅਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਹੀਂ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਢੇਹਾ ਢੇਹਾਈ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ, ਫਰਾਈਟ, ਬੋਕਸ ਬਾਈਕ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਤੇ ਪੰਜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਟਰਾਈ, ਯੂਨੀ ਅਤੇ ਕੁਆਰਡੀ ਸਾਈਕਲ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਫਰੇਮ ਦਾ ਸਾਈਕਲ ਵੀ ਹੈ। ਸਪੁੱਕਤ ਰਾਸਟਰ ਦੀ ਜਰਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਦਿਵਸ ਐਲਾਨਿਆ। ਜਿਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸੀਡੈਂਟ ਸਿਥਲਿਸਕੀ ਨੇ ਖੂਬ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਵਾਇਟੀ, ਭਰੋਸੇਮੰਦ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਨੇਹੀ (ਫ ਰਿੰਡਲੀ) ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਾਹਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 56 ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨੀਲੇ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ

ਦਾ ਲੋਗੋ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੋ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ, ਬਹੁ-ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਅਣਖੋਂ ਸਫਰ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਕਲ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 100 ਮਿਲੀਅਨ ਯੂਨਿਟ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ 45 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੀਨ 51.9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ 1.65 ਕਰੋੜ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ 1 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1910 ਵਿੱਚ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੋਂ 35000 ਹਜ਼ਾਰ ਮੰਗਵਾਏ ਸਨ। ਤਵਾਇਨ ਆਪਣੇ 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਿਰਯਾਤ ਨਾਲ 200 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੇ 100 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 95 ਭਾਰਤ 100 ਪਿੱਛੇ 45 ਸਾਈਕਲ ਹੀ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀਰੋ ਕੰਪਨੀ (ਪੰਜਾਬ) 5.2 ਮਿਲੀਅਨ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹੈ। ਜੋ 70 ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ 9 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਭਗੀਦਾਰ ਹਨ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 4000 ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਈਕਲ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਹੀਰੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 95 ਫੀ ਨਿਰਯਾਤ ਨਾਲ 1.2 ਬਿਲੀਅਨ ਕਮਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 25 ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀਰੋ, ਅੈਟਲਸ, ਏਵਨ, ਕਰੋਸ, ਹਰਕਲਸ, ਬੀ ਐਸ ਏ, ਬੀਟਵਿਨ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੇਟ, ਮੀਰਾਡਾ, ਕਿਨੋਨਡਲਾ, ਟੀਰੀਕ, ਸੈਂਟਾਕਰੂਜ, ਸਕੋਟ, ਜੀਟੀ, ਕੋਨਾ ਮਸਹੂਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਸਾਈਕਲ 1 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਹਾਊਸ ਆਫ ਸੋਲਿਡ ਗੋਲਡ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 24 ਕਿਲੋ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਫੋਕਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ 4.3 ਲੱਖ ਦਾ ਸਾਈਕਲ ਸ਼ੁਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ। ਪੂਨਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਸਹਿਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਕੁਲ ਆਲਮ ਕੋਲ 2 ਬਿਲੀਅਨ ਸਾਈਕਲਾਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ 300 ਮਿਲੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਰੋਜ ਸਾਈਕਲ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਆਬਾਦੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮੁਲਕ ਕੁਦਰਤੀ ਖਜਾਨਿਆਂ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦਾ 50ਫੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਾਈਕਲ

ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਐਮਸਟਰਡਮ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਲਈ ਪਸੰਦੀ ਦਾ ਸਹਿਰ ਹੈ। ਜਿਥੇ 500 ਕਿ.ਮੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਾਈਕਲ ਟਰੈਕ ਹਨ। ਡੈਨਮਾਰਕ 48ਫੀ. ਨਾਲ ਦੂਜੇ, ਜਰਮਨ ਤੀਸਰੇ, ਚੋਬੋ ਸਵੀਡਨ, ਪੰਜਵੇਂ ਫਿਨਲੈਂਡ, ਛੇਵੇਂ ਚੀਨ, ਸੱਤਵੇਂ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ, ਅੱਠਵਾਂ ਨੰਬਰ ਤੇ ਬੈਲਜੀਅਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਇਸ ਲਿਸਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ। ਉੱਜ ਯੂਨੀਅਰ ਵਰਲਡ ਸਾਈਕਲ ਰੇਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਂਵੇਂ ਸਸਤਾ ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਮਾਰ ਹੈ।

ਸਾਈਕਲ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਫਰ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਵਭੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੋਟਾਪਾ, ਜ਼ੋੜਾ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਵਾਹਨਾਂ ਵਾਂਗ ਰੋਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਜਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਨਹੀਂ। ਲੋਕੀ ਮੁਲਜਮਤ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਸਬਜੀ ਜਾ ਹੋਰ ਧੰਦੇ ਕਰ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਖਰਾਬੀ ਸਮੇਂ ਰੋੜਣਾ ਅਸਾਨ ਹੈ ਉਥੇ ਮਿਸਤਰੀ ਵੀ ਸੋਖਾਲੇ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਡਿੱਗਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਚੋਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਪਿੱਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਈਕਲ ਕਰਤੱਬ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਸਾਈਕਲ ਬੈਟਰੀ ਵਾਲੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਪਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਸਲ ਅਨੰਦ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਅਮੀਰੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। 90ਵਿਆ ਤੱਕ ਲੋਕੀ ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਲੋਕ ਦਾਦੇ, ਪੜਦਾਇਆਂ ਦੇ ਸਾਈਕਲ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਸਾਭ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਅਮੀਰਾਂ ਲਈ ਚਾਹੇ ਸੌਂਕ ਜਾ ਸਿਹਤ ਪੱਖੋਂ ਖਰਾ ਹੈ, ਪਰ ਗਰੀਬ ਲਈ ਰੋਜੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਵਰਦਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਸਾਨੂੰ ਬਹੁ-ਉਪਯੋਗੀ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰਾ-ਭਰਾ ਚੌਗਿਰਦਾ ਤੇ ਸੇਹਤ ਨਿਰੋਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੀ ਹਸਰਤ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਤੇ ਪੈਰੀ ਜਾਂਦਾ ਰਾਹੀ ਹਮੇਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਰਿਜਕ ਨਸੀਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਲਾ ! ਸਭ ਦੀਆਂ ਖੁਵਾਇਸ਼ਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ। ਗਾਇਕ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਰੱਬੀ ਮੋਹਰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀ, ਲੱਖ ਫਿਰਨ ਵਿਚਾਰੇ ਮੇ ਤਾ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਹਾਂ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਬਲਿਹਾਰੇ।

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਰੱਬ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ

ਦੀਦ ਤੇਰੀ ਦੇ ਦਰਸ ਲਈ,
ਸਾਡੇ ਨੈਣ ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ ਪਿਆਸੇ,
ਚਿਹਰੇ ਮੁਜਰਾ ਜਿਹੇ ਗਏ ਸਨ
ਬੁੱਲੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਡ ਗਏ ਸਨ, ਹਾਸੇ

ਜਿਵੇਂ ਜਿੰਦ ਸਾਡੀ ਵਿਚੋਂ .....
ਕੋਈ, ਰੂਹ ਨੂੰ ਕਢਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ !

ਤੇਰਾ ਮਿਲਣਾ, ਸੱਜਣਾ ਇੰਜ ਲਗਦਾ,
ਜਿਵੇਂ, ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਹੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ !!

ਰਾਤੀ ਆਏ ਜਦ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਚ
ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਮਿੱਠੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਤਾਸੇ

ਕਾਂ ਬੋਲਿਆ ਸੀ, ਆਣ ਬਨੇਰੇ ਤੇ
ਧਰਮ ਨਾਲ, ਓਹ ਸਾਨੂੰ ਮੋਰ ਵਾਂਗੂ ਜਾਪੇ

ਹੋਈ ਅੱਜ ਮਨ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਪੂਰੀ
ਜਿਵੇਂ ਰੱਬ ਨੇ ਨੇੜੇ ਖੜ ਕੇ ਸੁਣ ਲਈ ਹੋਵੇ

ਤੇਰਾ ਮਿਲਣਾ, ਸੱਜਣਾ ਇੰਜ ਲਗਦਾ,
ਜਿਵੇਂ .... ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਹੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ

ਚਾਹਤ ਦਿਲ 'ਚ ਹੋਣੀ ਜਰੂਰੀ ਏ
ਉਂਜ ਦੁਸਮਣ ਵੀ ਚੇਤੇ... ਬਥੇਰਾ ਕਰਦੇ

ਸਾਡੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ,
ਤੁਸੀਂ ਪਲਟ ਪੰਨੇ ਅਗਾਂਹ ਸੀ ਕਰ ਗਏ,

ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਗ-ਹਿਜਰਾਂ ਦੇ ਲਗ ਜਾਂਦੇ,
ਜਦ ਯਕੀਨ ਨੂੰ ਸੱਕ 'ਚ ਬਦਲ ਲਿਆ ਹੋਵੇ

ਤੇਰਾ ਮਿਲਣਾ, ਸੱਜਣਾ ਇੰਜ ਲਗਦਾ,
ਜਿਵੇਂ .... ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਹੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ,

ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਤਕਦੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵਣ
ਤਸਵੀਰਾਂ 'ਚ ਹੱਸ ਹੱਸ ਨਾਲ ਬਥੇਰੇ ਖੜਦੇ

ਯਾਦਾਂ ਓਦੋਂ ਬਣ ਜਾਣ ਸਜਾਵਾਂ ਨੇ
ਜਦ, ਆਪਣੇ ਰਕੀਬਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਜਾਣ ਚੜ੍ਹਦੇ

ਰਾਹ, ਕਿੱਥੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਜੀ ਇੰਦਰੀ ਦੇ
ਮੰਜੀ ਲ ਉਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਖਾਹਿਸ ਖਤਮ ਹੋਵੇ

ਤੇਰਾ ਮਿਲਣਾ, ਸੱਜਣਾ ਇੰਜ ਲਗਦਾ,
ਜਿਵੇਂ .... ਸਾਨੂੰ ਰੱਬ ਹੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ,
ਦੀਪ ਰੱਤੀ

ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਦਲਿਤ

ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ
ਨੇਤਾ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਣ ਬੋਲੀ।
ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ, ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਜਤਾਣ ਬੋਲੀ।
“ਤੁਹਾਡੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਰਾਂਗੇ ਹਾਲਤ”
ਹੋਰ ਕਈ ਲਾਰੇ ਲਾਣ ਬੋਲੀ।
ਪੰਜ ਸੌ ਦੇ ਚਾਰ ਨੋਟ ਦਿੰਦੇ
ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਜਾਣ ਬੋਲੀ।
ਵੋਟਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਆਣ ਲਈ
ਘਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਲਿਆਣ ਬੋਲੀ।
ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੰਦਰ ਜਾ ਕੇ
ਜਿੱਤ ਲਈ ਨੱਕ ਘਸਾਣ ਬੋਲੀ।
ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਢੋਲ ਵਜਾਣ ਬੋਲੀ।
ਦਾਣੇ ਤੇ ਦਾਲਾਂ ਮੁਫਤ ਦੇ ਕੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਲੜ ਬਣਾਣ ਬੋਲੀ।
ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਨਾਲ
ਦਲਿਤ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰਹਿ ਜਾਣ ਬੋਲੀ।
ਆਪਣੀ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖ
ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨੇਤਾ ਮੁਸਕਾਣ ਬੋਲੀ।
ਆਪ ਹੀ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਣਾ ਪੈਣਾ
ਕਿਸੇ ਆਣਾ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਣ ਬੋਲੀ।
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਪੁੱਛ ਕਦੇ ਆ ਕੇ

ਪੁੱਛ ਕਦੇ ਆ ਕੇ ਸਾਡਾ ਹਾਲ ਭਰਾਵਾ,
ਕਿੰਝ ਮਿਲੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਟੀ, ਦਾਲ ਭਰਾਵਾ।
ਇਸ ਵਾਰੀ ਇਹ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਏਦਾਂ ਹੀ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ ਹਰ ਸਾਲ ਭਰਾਵਾ।
ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੀ ਜ਼ੋਰਾਵਰ,
ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਸਾਡਾ ਥਾਲ ਭਰਾਵਾ।
ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਲੈ ਤੂੰ ਦੁੱਖ ਸਾਡੇ ਨਾ ਬਹਿ ਕੇ,
ਕੱਲਾ ਬਹਿ ਕੇ ਉਮਰ ਨਾ ਗਾਲ ਭਰਾਵਾ।
ਮਾਂ-ਪਿਉ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਘਰ ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਏਦਾਂ,
ਕੱਢੀਦਾ ਜਿਵੇਂ ਮੱਖਣ ਚੋਂ ਵਾਲ ਭਰਾਵਾ।
ਗ਼ਮ ਦੇ ਅੰਗਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆਈਦਾ,
ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਬੱਚਣਾ ਪੱਲੇ ਦਿਲ ਜਾਲ ਭਰਾਵਾ।
ਆ ਦੋਵੇਂ ਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਈਏ ਭੇਦ-ਭੁਲਾ,
ਫੁੱਟ ਪਾਉਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਕੇ ਚਾਲ ਭਰਾਵਾ।
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਸਦਾ ਸਚਾਈ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਓ

ਸੱਚ ਦੀ ਤਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੀ ਹਿੱਸੇ ਆਵੇ,
ਝੂਠ ਦੀ ਹੈ ਖੱਟੀ ਖਾਵੇ ਦੁਨੀਆਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਐ।
ਸੱਚ ਉੱਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਸੁਲੀ ਤੇ ਜਿਉਂ ਝੂਟਣਾ ਹੈ,
ਝੂਠ ਬੋਲਣੇ ਦੀ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹੀ ਰਹੇ ਖੁਮਾਰੀ ਐ।
ਗੱਲ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਕਰਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਇਥੇ,
ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਇਹ ਤਾਹੀਓਂ ਦੁਖਿਆਰੀ ਐ।
ਆਖਿਰ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਚਾਈ ਦੀ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਦਾ,
ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਵੇਦਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਉਚਾਰੀ ਐ।
ਸ਼ੇਰ ਜਿਹਾ ਜਿਗਰਾ ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,
ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੱਚ ਲਈ ਭਾਰੀ ਐ।
ਦੱਦਾਹੂਰ ਵਾਲਾ ਕਹੇ ਸਦਾ ਸੱਚ ਤੇ ਅਝਿੰਗ ਰਹੀਏ,
ਚੱਲ ਜਾਵੇ ਸੀਨੇ ਉੱਤੇ ਭਾਵੇਂ ਵੀਰੋ ਆਰੀ ਐ।
ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾਂ ਦੱਦਾਹੂਰ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
95691-49556

ਟੱਪੇ

ਨਸ਼ੇ ਗੱਭਰੂ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਮਾਪੇ ਰੋਂਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਪੁੱਤ ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਮਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਜਾਤਾਂ-ਪਾਤਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ,
ਆਪਸ 'ਚ ਲੜ ਕੇ ਮਰ ਜਾਓਗੇ
ਜੇ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੱਡਿਆ।
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਸ਼ਹਿਦ ਵਰਗੀ ਮਿੱਠੀ ਪੰਜਾਬੀ ਛੱਡ ਕੇ
ਗੱਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਧੀਆਂ ਕੁੱਖਾਂ 'ਚ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਧੀਆਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਘਰ ਕਰਕੇ
ਨੂੰਹਾਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਭਾਲੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਪੀਜ਼ੇ, ਬਰਗਰ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਖਾ ਲਏ ਨੇ,
ਜਦ ਬਣਿਆ ਤੇਜ਼ਾਬ ਢਿੱਡਾਂ 'ਚ
ਡਾਕਟਰਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਡੇਰੇ ਲਾ ਲਏ ਨੇ।
ਸਰਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਗਰਮੀ ਆ ਗਈ ਏ,
ਪਾਣੀ ਮਿਲੇ ਚਾਹੇ ਨਾ ਮਿਲੇ
ਬੋਤਲ ਜੂਸ ਦੀ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾ ਲਈ ਏ।
ਹਰ ਰੁੱਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਏ,
ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੋਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ
ਜਿਉਣ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਹੁੰਦਾ ਏ।
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਸਾਮ ਹੋਣੇ ਅੰਗਦ ਸਿੰਘ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਹਾਊਸ
ਕੈਨਾਲ ਰੋਡ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-144514
ਫੋਨ -9915803554

ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ

ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਹਰ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਥਾਂ
ਥਾਂ ਤੇ ਖੜ ਗਏ ਨੇ,
ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਵਿੱਚ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਰ ਗਏ ਨੇ,
ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਤੂੰ ਹੋ
ਖੜਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਕੰਮਕਾਜ ਤੇਰਾ ਖੋ ਲਿਆ ਤੇਰੇ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਵੜ ਕੇ,
ਪਾਈ ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ
ਕੋਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਘੜ ਕੇ,
ਚੱਲ ਖੇਤ ਵੱਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਫਿਰ
ਗੁੱਡੀ ਚੜਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਚੁਣੀਆਂ ਤੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਗਲਤੀਆਂ
ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਰੀਆਂ,
ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਲਾਹਨਤਾਂ
ਮੱਥੇ ਸਾਡੇ ਮੜੀਆਂ,
ਖੁਦ ਹੱਡ ਤੋੜਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਸਾਥ
ਖੜਾ ਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਨੇਕ ਨਿਮਾਣਾਂ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ ਤੈਨੂੰ
ਥੱਕ ਚੱਲਿਆ,
ਹੁਸੈਨਪੁਰ ਦੁਲੇਵਾਲੀਆ ਹੁਣ ਤਾਂ
ਅੱਕ ਚੱਲਿਆ,
ਕਿਥੇ ਗਿਆ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਚੇਹਰਾ ਭਰਾ
ਹਰਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਸ਼ੇਰਗੱਲ ਨੇਕ ਉਰਫ ਨੇਕ ਨਿਮਾਣਾਂ

ਟੱਪੇ

ਧੀਆਂ ਕੋਮਲ ਕਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ,
ਉਹ ਘਰ ਨਰਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਧੀਆਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਨੇ।
ਮੰਨਿਆਂ ਪੁੱਤ ਮਿੱਠੇ ਮੇਵੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ,
ਪਰ ਧੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਿੱਤਰੋ
ਵੰਸ਼ ਅੱਗੇ ਨਾ ਚੱਲਦੇ ਨੇ।
ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ,
ਇਹ ਹੋਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ
ਜੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ,
ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕੀ ਹੋਣਾ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ।
ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੋ ਤਾਂ ਸਹੀ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਇਹ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਕੇ ਕੰਮ ਹੋ ਗਏ ਕਈ।
ਚਿੜੀਆਂ ਦਿਸੀਆਂ ਨੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ,
ਜੇ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ
ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਲੋਗੇ ਕਿੱਥੋਂ ?
ਮਾੜਾ ਆਖੋ ਨਾ ਕੰਡਿਆਂ ਨੂੰ,
ਇਹ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਬਣ ਕੇ
ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ।
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ -9915803554

ਰੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਨੇ..

ਰੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਮਾਂਵਾਂ ਵਰਗੇ
ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਵਰਗੇ।
ਧਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਪੈਦਾ
ਪੈਣਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਨੇ ਕਰਦੇ,
ਫਲਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਲਈ
ਲੰਮਾ ਇਤਜ਼ਾਰ ਨੇ ਕਰਦੇ।
ਫਲ, ਫੁੱਲ ਤੇ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲਈ,
ਰੱਖਦੇ ਨਾ ਕੁਝ ਬਚਾ ਕੇ
ਆਪਣੇ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਲਈ।
ਪੁੱਪ, ਹਨੇਰੀ, ਮੀਂਹ ਨੇ ਸਹਿਦੇ
ਖੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਸਦਾ ਅਡੋਲ,
ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਹਨ ਰਹਿਣ ਬਸੇਰਾ
ਬੋਲਣ ਉੱਤੇ ਮਿੱਠੜੇ ਬੋਲ।
ਫਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਹੋਵਣ
ਨਿਮਰਤਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਝੁਕ ਜਾਵਣ,
ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੇ ਰੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵਣ
ਚਲਦੇ ਸਾਹ ਵੀ ਰੁਕ ਜਾਵਣ,
ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਦੇਣ ਸੁਨੇਹਾ
ਜੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਿੱਖਦਾ,
ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਸਦਾ ਰੁੱਖ ਨੇ ਲਾਉਣੇ
ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਹੋ ਲਿਖਦਾ।
ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ
ਜਾਪਣ ਮੈਨੂੰ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਰਗੇ
ਰੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਮਾਂਵਾਂ ਵਰਗੇ
ਭੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਵਰਗੇ।
ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੈਕਚਰਾਰ
ਮੋਬ 9592802122

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਮਰ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਹੈ,
ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ
ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲ ਕੇ
ਆਪਣਾ ਜਾਲ ਵਿਛਾਈ ਜਾਵੇ।
ਜਦ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੈ,
ਤਾਂ ਫਿਰ ਖਤਮ ਕਿੱਦਾਂ ਹੋਵੇ ?
ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ
ਸਭ ਦਾਅਵੇ ਝੂਠ ਨੇ।
ਇਹ ਤਾਂ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ
ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੱਧੀ ਜਾਵੇ
ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ
ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ
ਉੱਚੀ, ਉੱਚੀ ਹੱਸੀ ਜਾਵੇ।
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ

ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਹਰ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵੜ ਗਏ ਨੇ,
ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਕੀੜਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਵਿੱਚ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਰ ਗਏ ਨੇ,
ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਤੂੰ ਹੋ
ਖੜਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਕੰਮਕਾਜ ਤੇਰਾ ਖੋ ਲਿਆ ਤੇਰੇ ਘਰ
ਵਿੱਚ ਵੜ ਕੇ,
ਪਾਈ ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ
ਕੋਈ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਘੜ ਕੇ,
ਚੱਲ ਖੇਤ ਵੱਲ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਫਿਰ
ਗੁੱਡੀ ਚੜਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਚੁਣੀਆਂ ਤੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਗਲਤੀਆਂ
ਇਹਨਾਂ ਕਰੀਆਂ,
ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਲਾਹਨਤਾਂ
ਮੱਥੇ ਮੜੀਆਂ,
ਖੁਦ ਹੱਡ ਤੋੜਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਸਾਥ
ਖੜਾ ਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਨੇਕ ਨਿਮਾਣਾਂ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕੇ ਤੈਨੂੰ
ਥੱਕ ਚੱਲਿਆ,
ਹੁਸੈਨਪੁਰ ਦੁਲੇਵਾਲੀਆ ਹੁਣ ਤਾਂ
ਅੱਕ ਚੱਲਿਆ,
ਛੱਡ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕਰ
ਚੇਹਰਾ ਭਰਾ ਹਰਾ।
ਉੱਠ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੇਰਾ ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗ
ਜ਼ਰਾ
ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਛਡਾਉਣਾ ਪੈਣਾਂ ਚੋਰਾਂ
ਚੱਕਿਆ ਤੋਂ ..
ਸ਼ੇਰਗੱਲ ਨੇਕ ਉਰਫ ਨੇਕ ਨਿਮਾਣਾਂ

ਕਦੇ - ਕਦੇ

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ
ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਪਹਾੜ ਵੰਡ ਲਏ
ਨਦੀਆਂ - ਨਾਲੇ ਵੰਡ ਲਏ
ਹਰੀਆਂ - ਭਰੀਆਂ
ਘਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਲਿਆ
ਧਰਤੀ ਵੰਡ ਲਈ
ਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ,
ਪਰ
ਮਾਨਵ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ
ਪਿਆਰ, ਅਹਿੰਸਾ ਤੇ
ਭਾਈਚਾਰਕ - ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਵੰਡ ਹੋਈ
ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,
ਪਰ ਪੰਛੀ - ਪਰਿਦਿਆਂ ਨੇ
ਕਦੇ ਵੀ ਧਰਤੀ,
ਨਦੀਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ
ਤੇ ਘਾਟੀਆਂ ਨੂੰ
ਨਹੀਂ ਵੰਡਿਆ
ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਦਰਤ, ਕਾਇਨਾਤ
ਤੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੰਡਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ,
ਸ਼ਾਇਦ !
ਇਹੋ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹੈ
ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵੀ।
ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
9478561356

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 356

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

05 JUNE TO 11 JUNE, 2026

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Preetnama

PREETNAMA
ONLINE AND PRINT MEDIA
KHARA SACH
CHIEF EDITOR: PRITPAL KAUR +1 201-312-4180
Preetnama TV

is a leading International Media Company.

Publishing a renowned newspaper in three language and operations a prominent TV channel.

With a global reach and diverse audience, Preetnama Provides in dept coverage of Current Events, News, and Analysis, Catering to a broad spectrum of interests and persp.

Preetnama TV Provides you best services.

We promote your business worldwide.
We promote and do coverage all Kind Events.

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
+1 201-312-4180
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
28 NOV TO 04 DEC, 2025

Sheikh Hasina's death sentence: India's new challenge in South Asian diplomacy

Bangladesh's judicial crisis and India's diplomatic balance
Analysis of the new equations emerging in South Asian politics after the death sentence awarded to Sheikh Hasina

The death sentence handed down by Bangladesh's special tribunal to former Prime Minister Sheikh Hasina has deeply shaken South Asian politics. This verdict not only calls into question Bangladesh's democratic credentials but also places India in an unprecedented diplomatic dilemma. India will have to navigate a highly sensitive balance between Hasina's safety, the extradition demand, border security, economic interests, and regional power balance. This entire development demonstrates how a domestic political crisis can become a multifaceted strategic challenge for neighboring countries.

Amid unprecedented political turmoil in Bangladesh, the death sentence handed down by a tribunal with regional leadership. Further, Sheikh Hasina is not just a court more, India's policy of non-interference in Bangladesh's internal has shaken the entire South Asian geopolitical landscape. The is why the tone of India's diplomatic statements has been extremely restrained, cautious, and litical asylum in India, and against the backdrop of widespread public anger and violent protests against her government in Bangladesh. The verdict has brought the credibility of the judicial process, and the stability of Bangladesh's democratic institutions, the transparency of the judicial process, and the stability of governance into sharp debate. But more importantly, it is plunging India into a deep diplomatic quandary, where each move could have far-reaching implications for regional dynamics and bilateral interests.

The primary challenge for India is how to officially respond to this decision. India is Bangladesh's closest and largest partner, with whom it shares ties

extensive trade exchanges, industrial cooperation, power and gas pipeline projects, port development agreements, cross-border rail and road connectivity, and several economic corridors underway. If the political crisis in Bangladesh prolongs, these projects could slow down, the investment climate could be affected, and trade could be disrupted. This becomes particularly challenging at a time when India's stance, pressure on these people-to-people contacts and cultural ties. Millions of Bangladeshis work, study, visit, and engage in cultural exchange in India. If the regime in Bangladesh is disatisfied with India's stance, pressure on these people could increase, destabilizing the socio-cultural environment of both countries.

In essence, the death sentence handed down to Sheikh Hasina represents a profound political-judicial crisis within Bangladesh, but its impact is not limited to Bangladesh; it affects the diplomatic, economic, security, and social fabric of South Asia as a whole. The challenge for India is not only to protect its national interests but also to engage in a delicate balancing act between supporting democratic and positive progress towards stability, democracy, and just governance. India's diplomacy must proceed with patience, prudence, and a high degree of sensitivity.

Ultimately, this development reminds India that the domestic politics of its neighbors never exist in isolation; they have implications beyond its borders and must be taken into account. The United States has repeatedly expressed concerns about electoral transparency and the role expected of a responsible human rights violator in Bangladesh, while Pakistan may leading power at this time—steer Bangladesh's sensitive yet firm, balanced yet principled, and neutral yet engaged direction. India is balancing this triangular pressure by adopting

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
Dr. Salyavan Sasurath,
Mobile: 9466256146,
01252261361

Space for Available for Advertising
WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪੀੜ
ਖਰਾ ਸੱਚ
Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436
Preetnamausa@gmail.com

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਰਹੇ ਨ ਵਾਪਿਸ, ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ 'ਚ ਸ਼ੁਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?

ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਣ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਮੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਠੀਕ ਆਉਣ ਦੇ ਉਪਾਏ ਲੱਭਣੇ ਹਨ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਰਹੇ ਨ ਵਾਪਿਸ, ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ 'ਚ ਸ਼ੁਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

Pritpal Kaur (EO and Founder)

001 (201) 312 4180

Email: Preetnamausa@gmail.com,
www.preetnama.com www.preetnews.com